

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
Pojmenování ulic ve Vlašimi

Natálie Jantošová

Vedoucí práce: PhDr. Blanka Nedvědová, Ph.D.
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: B ČJ-NJ

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Pojmenování ulic ve Vlašimi potvrzují, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzují, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 15. 4. 2024

Natálie Jantošová

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí této práce, paní doktorce Blance Nedvědové, Ph.D., za užitečné rady a především za lidský přístup při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat své rodině, která při mně stála a psychicky mě podporovala v lepších i horších chvílích.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá onomastickým výzkumem názvů ulic ve městě Vlašim. Cílem je shromáždit, analyzovat onymický materiál (pojmenování ulic) a prozkoumat historický vývoj a významnost jednotlivých uličních jmen, a to v kontextu místní kultury a tradic. Materiál je získán vlastním výzkumem v lokalitě a doplněn excerpcí dalších zdrojů (publikací a map). Těžištěm práce je slovníkové zpracování shromážděných pomístních jmen se zachycením motivace pojmenování a jejich modelová klasifikace.

Metodologie zahrnuje analýzu archivních materiálů a historických map. Výsledky poskytnou hlubší vhled do kulturních, historických a sociálních aspektů města Vlašim a přispějí k lepšímu porozumění významu onomastiky v urbánním prostředí. Tato studie může sloužit jako inspirace pro další výzkumy v oblasti místní historie a kultury spojené s pojmenováním ulic.

V teoretické části práce bude vymezen teoretický rámec (především termíny toponymum, oikonymum, anoikonymum a urbanonymum), v němž bude v druhé části bakalářské práce analyzován jazykový materiál. Práce bude obsahovat tyto kapitoly: úvod, metodologii a cíl, teoretickou část, praktickou část (analýzu/výzkum) a závěr.

KLÍČOVÁ SLOVA

Onomastika, toponomastika, klasifikace oikonym, urbanonyma, Vlašim

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on onomastic research of street names in the town of Vlašim. The aim is to gather and analyze onymics material (street names), explore the historical development and significance of individual street names in the context of local culture and traditions. The material is obtained through original research in the locality and supplemented by excerpts from other sources (publications and maps). The main focus of the thesis is the lexicographical processing of collected toponyms, capturing the motivation behind their naming and their model classification.

The methodology includes the analysis of archival materials and historical maps. The results will provide deeper insights into the cultural, historical, and social aspects of the town of Vlašim and contribute to a better understanding of the significance of onomastics in urban environments. This study can serve as inspiration for further research in the field of local history and culture related to street naming.

The theoretical part of the thesis will define the theoretical framework (primarily the terms toponym, oikonyms, anoikonyms, and urbanonyms), in which the linguistic material will be analyzed in the second part of the bachelor thesis. The thesis will include the following chapters: introduction, methodology and objective, theoretical part, practical part (analysis/research), and conclusion.

KEY WORDS

onomastics, toponomastics, classification of oikonyms, urbanonyms, Vlašim

OBSAH

Úvod.....	8
Metodologie a cíle.....	9
1 Onomastika	11
1.1 Charakteristika pojmu onomastika.....	11
1.2 Historie onomastiky	13
1.2.1 Dělení onomastiky podle Rudolfa Šrámka.....	13
1.3 Toponomastika podle Šmilauera	14
1.3.1 Původ pomístních jmen.....	15
1.4 Toponomastika	16
1.5 Toponomastika podle Šrámka	17
1.6 Oikonyma.....	18
1.7 Anoikonyma.....	18
1.8 Urbanonyma.....	19
1.8.1 Standardizovaná urbanonymie	20
1.8.2 Nestandardizovaná urbanonymie	20
1.8.3 Vývoj urbanonym.....	20
1.8.4 Honorifikace.....	21
2 Vlašim	23
2.1 Obecně o Vlašimi	23
2.2 Historie města Vlašim	23
2.3 Jednotlivá období vývoje pojmenování ulic města Vlašim.....	24
2.3.1 Poválečná léta ve Vlašimi	24
2.3.2 Období 1939 - 1945	27
2.3.3 Období 1960 - 1980	31
3 Vývoj názvů ulic a hlavních náměstí	33
3.1 Dolní část města	33
3.1.1 Zaniklá část Vlasákovy ulice.....	33
3.1.2 Zaniklá část Římovské ulice	34
3.1.3 Zaniklá část ulice Na Potoce	35
3.1.4 Benešovská ulice	35
3.1.5 Palackého náměstí.....	36

3.1.6	Radnická ulice	37
3.1.7	Ratajská ulice	37
3.1.8	Žižkovo náměstí v přeměnách	37
3.1.9	Pláteníkova ulice	39
3.1.10	Poděbradova ulice	39
3.2	Horní část města.....	40
3.2.1	Husovo náměstí v proměnách	40
3.2.2	Blanická ulice, Na Tenise a okolí	41
3.2.3	Komenského ulice v proměnách	42
3.2.4	Ulice Jana Masaryka v proměnách.....	43
3.2.5	Lidická ulice v proměnách	43
3.2.6	Okolí Riegrovy ulice – Na Harfě	44
3.2.7	Obora.....	44
3.3	Třídění současných názvů ulic podle motivace pojmenování.....	45
3.3.1	Shrnutí, obecné tendence	47
4	Závěr	48
5	Seznam příloh	50
6	Seznam použitých zdrojů	51
6.1	Literatura	51
6.2	Internetové zdroje.....	52
7	Přílohy.....	53

Úvod

Tématem bakalářské práce je problematika uličního názvosloví ve středočeském městě Vlašim. Zaměříme se na historický vývoj jednotlivých uličních jmen a jejich významnosti v kontextu místní kultury a tradic.

Názvy ulic jsou specifická jména spojená s konkrétním místem. Onomastika je vědecký obor zabývající se pojmenováním ulic, jehož subdisciplínami jsou toponomastika a urbanonymie. Toponomastika se zabývá studiem toponym, což jsou vlastní jména míst v krajině, zaznamenaných na mapách. Urbanonymie se poté zaměřuje na urbanonyma, tj. jména míst v městském prostředí, jak osídlených, tak neosídlených, v rámci městského katastru.

Vzhledem k různým návrhům možností klasifikace uličního názvosloví, kterých vznikalo v posledních desetiletích mnoho, byly vybrány pouze nejvhodnější a nejprůnosnější klasifikace. Práce začíná úvodem do základních teoretických konceptů onomastiky, toponomastiky a urbanonymie. Poté přechází k výzkumné části, která sleduje změny v uličním názvosloví ve Vlašimi od 20. století pomocí získaných excerpcí.

Vlašim, s bohatou historií datovanou do středověku, se stala svědkem mnoha proměn a událostí, které formovaly její charakter. Nachází se v kraji s bohatým kulturním dědictvím a památkami, které odrážejí pestrý vývoj společnosti od minulosti až po současnost. Výsledkem zkoumání bude, jak tato městská krajina, včetně pojmenování ulic, nese stopy minulých ér a jak se tato minulost promítá do současného vnímání a identifikace města.

Vlastní výzkum, provedený v lokalitě, je založen na doplňkových excerpcích z publikací a map. Těžištěm analýzy bude slovníkové zpracování shromážděných pomístních jmen, s důrazem na zachycení motivace pojmenování a jejich modelovou klasifikaci. Předpokládá se, že shrnutí a celý výzkum přispěje k hlubšímu pochopení struktury města Vlašim, jehož historie poskytuje zdroj zajímavých informací a obohatí oblast onomastiky a studia městského prostoru.

Metodologie a cíle

1. Metodologie sběru dat:

Jak byly získány informace o názvech ulic?

První návštěva proběhla v Muzeu Podblanicka ve Vlašimi, které se nachází v Zámku Vlašim. Zde byly poskytnuty vhodné materiály, ze kterých bylo možné čerpat zdroje do bakalářské práce. Bohužel zde nebyly k dispozici žádné mapy či dokumenty ohledně uličních názvosloví. Na základě doporučení zdejšího historika byly další materiály dohledatelné v Archivu města Benešov. Nejprve jsem nahlížela do Kronik města Vlašim, kde byly popsány jednotlivá období a jejich hlavní události a změny. Poté jsem v archivní části dohledala jednotlivé dokumenty, použitelné pro účely práce – staré dopisy týkající se změny názvů ulic, staré mapy načrtnuté rukou, dokumenty o zasedání města, ve kterých se o pojmenování ulic diskutuje.

Jak byl vybrán vzorek a na jakém principu?

Vzorek se odvíjel od dohledatelnosti informací. Nejprve bylo v plánu vytyčit pouze známější ulice, ukázalo se však, že i ty méně známé ulice měly větší historii při jejich vzniku. Vybrány byly tedy informace, které splňovaly požadavky a stály za zmínku. Snažila jsem se vytyčit hlavní mezníky a data, při kterých zmíněné ulice vznikaly. Nejprve byly zaznamenány všechny změny v názvech během minulého století. Poté byly ulice jednotlivě rozebrány a byl zkoumán jejich vývoj.

2. Cíle

Jakým způsobem budou analyzována shromážděná data?

Z dostupných zdrojů a archivních materiálů bude vypracováno shrnutí historického vývoje ulic během minulého století. Součástí bude detailnější popis jednotlivých významných ulic, jejich vznik a události a osoby s nimi spjaté.

Co očekáváme, že výzkum přinese?

Očekává se, že výzkum přinese nejen historické poznatky o vývoji města Vlašim, ale také přispěje k hlubšímu pochopení procesů, které stojí za pojmenováním ulic. To může mít vliv na urbanistické plánování a zlepšení místní identity a sounáležitosti. Dále se očekává, že zjištění poskytnou přínosné informace pro další studium oblasti

onomastiky a urbanomie, což může vést k lepšímu porozumění procesů tvorby místního prostoru a jeho symbolických aspektů.

1 Onomastika

1.1 Charakteristika pojmu onomastika

Onomastika, věda o jménech, je odvětvím lingvistiky, která se zabývá studiem pojmenování míst, lidí, zvířat, věcí a jevů. Jde o multidisciplinární obor, který spojuje jazykovědu, historii, antropologii a kulturologii ve snaze porozumět procesům a významu, které se skrývají za jmény.

Šrámek říká, že „*vlastní jména jsou jazykové jednotky, které pojmenovávají komunikačně individualizované objekty. Hlavní funkcí vlastních jmen je propriálně pojmenované objekty v rámci objektů téhož druhu individualizovat (tj. ohraničit je jako neopakovatelnou jednotlivinu), diferencovat (tj. odlišit v rámci téhož druhu objektů jednotlivé prvky dané množiny nezaměnitelným způsobem od sebe) a lokalizovat (tj. zařadit propriálně pojmenovaný objekt do určitých věcných, prostorových, sociálních, kulturních, historických nebo ekonomických vztahů).*”¹

Nový encyklopedický slovník češtiny obsahuje širší spektrum funkcí vlastních jmen.

1. Nominalizační – (identifikační, individualizační) – vydělení objektu v rámci celku,
2. Diferenciační – zaměřující se na poměr individualizovaných prvků navzájem,
3. Komunikativní – opírá se o sdílené znalosti a zkušenosti účastníků řečové komunikace,
4. Asociační – (evokační, konotativní) – upozorňuje na různé objekty identické s obecnými nebo vlastními jmény z reálného světa,
5. Ideologizující (honorifikující, mytizující),
6. Sociálně klasifikující – zahrnuje pojmenovaný objekt do kontextu sociálních, náboženských, národnostních, kulturních, historických, prostorových a časových souvislostí,
7. Deskriptivní – (charakterizační) – všechna popisná pojmenování a tzv. mluvčí vlastní jména,

¹ ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. 1999, s. 11

8. Expresivní – (emocionální) – je spjata s funkcí estetickou a poetickou, účinek jména, dojem, která jméno zanechává.²

Vlastní jména, známá také jako onyma, taktéž propria, jsou předmětem zkoumání onomastiky. Pro porozumění funkci onym je důležité nejprve definovat pojem apelativa. Apelativy rozumíme všechna obecná jména, nikoli jména vlastní. Šrámek upřesňuje vztah mezi onymy a apelativy jako dvouvrstvý, přičemž konstatuje „*opozici apelativní a propriální sféry jazyka*“.³ Zároveň upozorňuje na to, že tento vztah nelze vnímat jako absolutní protiklad, jedná se podle něj pouze o protiklad „*dvou různých způsobů vztahu mezi pojmenováním a pojmenovaným v rámci téhož jazyka*“.⁴

Podle Šrámka jsou pozice v rámci systému společenských věd a povaha onomastiky jako vědeckého oboru dány:

- a) předmětem výzkumu, tj. vlastními jmény (onymy, proprii) jako prvků (jevů) jazyka,
- b) charakterem a podstatou systému jazykových i mimojazykových kategorií, které jsou nezbytné pro vznik a fungování vlastních jmen ve společnosti (řadíme sem především kategorie onymického objektu, onymického obsahu a onymických funkcí)
- c) speciálními pracovními metodami a teoretickými východisky (tj. metodologií a obecnou onomastickou teorií).⁵

Onymické objekty dělí Šrámek do dvou skupin:

1. **Objekty jednodenotátové** (singulativní), jednomu objektu je přiřazeno jedno vlastní jméno, např. konkrétní řeka = Vltava, konkrétní osídlené místa = Praha, Olomouc.
2. **Objekty vícedenotátové** (mnohodenotátové), jedno proprium platí pro více objektů druhově stejných (příjmení Novák v ČR), nebo pro více objektů druhově

² KNAPPOVÁ Miloslava (2017): ONYMICKÁ FUNKCE, CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny.

³ ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. Masarykova univerzita v Brně 1999, s. 12

⁴ Tamtéž

⁵ ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. Masarykova univerzita v Brně 1999, s. 11

odlišných (Praha = město, kopec, kino, hotel, ...). Mnohodenotátové objekty nazývá hromadné a rozděluje je na:

- hromadné objekty různorodé (heterogenní) – vlastní jména obyvatel (Pražan, Slovák),
- hromadné objekty stejnorodé (homogenní) – jsou vytvořeny sériovou výrobou a skládají se z libovolného počtu jednotek s identickými vnitřními a vnějšími vlastnostmi. Tento typ objektů je typický pro tzv. chrématonyma, což jsou jména objektů vytvořených lidskou činností, jako jsou výrobky institucí a svátků.⁶

1.2 Historie onomastiky

V současnosti je onomastika samostatným jazykovědným oborem, Šmilauer v *Úvodu do toponomastiky* konstatuje, že ne vždy tomu tak bylo. Dokonce o historii onomastiky říká, že „není příliš slavná.“⁷ Důvodů uvádí hned několik.

Jedním z důvodů je skutečnost, že onomastika nebyla považována za samostatnou vědní disciplínu, ale spíše fungovala jako okrajová, především v rámci lingvistiky, historie, geografie a entografie.

První klíčové okamžiky nastaly pro českou onomastiku v 50. a 60. letech, což je názor sdílený Šrámkem i Šmilauerem⁸. Dalším bodem shody je, že významnou roli ve vývoji české onomastiky sehrál zejména Antonín Profous, a stejně tak autoři publikací, z nichž nyní badatelé vycházejí, tedy Šmilauer a Šrámek, kteří nepochybně přispěli k pokroku české onomastiky.⁹

1.2.1 Dělení onomastiky podle Rudolfa Šrámka

Podle druhové povahy onymických objektů se v rámci propriální sféry jazyka vytvářejí tři velké oblasti:

- a) **geonymický**, ten zahrnuje všechny třídy toponym a kosmonym,
- b) **bionymický**, který zahrnuje antroponyma, pseudoantroponyma a zoonyma,

⁶ ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. Masarykova univerzita v Brně 1999, s. 14

⁷ ŠMILAUER, Vladimír: Úvod do toponomastiky. Praha 1966, s. 3

⁸ ŠRÁMEK, Rudolf (1999), s. 3, ŠMILAUER, Vladimír (1966), s. 3

⁹ Tamtéž

- c) **chématonymický**, sem řadíme vlastní jména pro objekty, jevy a vztahy vzniklé lidskou činností.

Díky tomuto dělení se dá onomastika rozdělit na tři dílčí disciplíny, a sice na geonomastiku, bionomastiku a chrématonomastiku.¹⁰

Šmilauer má oproti tomu rozdělení vlastních jmen pouze na dvě skupiny:

1. „**živé bytosti** – zahrnujeme sem osoby, zvířata, národy, kmeny, obyvatele, bytosti pohádkové, nadpřirozené atd.,
2. **neživé bytosti** – tj. *Nebeská tělesa a souhvězdí, zeměpisné jevy, lidské výtvořry a zařízení (státy a správní oblasti).*“¹¹

Všechna tato vlastní jména řadíme do oboru onomastiky. Nejpočetnější z nich co se týče zkoumání jsou jména osob a jména zeměpisná, které jsou hlavními oddíly onomastiky (antroponomastika a toponomastika).

1.3 Toponomastika podle Šmilauera

Toponomastika je podle Šmilauera nauka zabývající se zeměpisnými jmény (nomina geographica), jež se rozděluje na tři skupiny:

1. „*jména světadílů, oblastí, států, zemí, krajin, krajů, okresů (správních jednotek) – choronyma,*
2. *jména místní, tj. jména lidských sídlišť a jejich částí, obcí, osad, místních částí (samot, mlýnů, mysliven, hájoven, cihelen hospodářských dvorů, loveckých zámků, turistických chat atp.), význačných staveb (hradů, kostelů, lékáren, hostinců), jednotlivých domů, ulic, náměstí, nábřeží, mostů (v městech), sadů atp.,*
3. *jména pomístní, tj. jména vod (hydronyma), jména tvarů členitosti povrchu zemského (oronyma), jména pozemků, tj. parcel a shluků parcel, jména drobných přírodních útvarů, jména jednotlivých předmětů, jako stromů památkově cenných nebo důležitých pro orientaci, božích muk, kapliček, pomníků. Poslední jsou jména komunikací (např. Zlatá stezka, Dlouhá míle).*“¹²

¹⁰ ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. Masarykova univerzita v Brně 1999, s. 16

¹¹ ŠMILAUER, Vladimír: Úvod do toponomastiky. Praha 1966, s. 6

¹² ŠMILAUER, Vladimír: Úvod do toponomastiky. Praha 1966, s. 7-8

Pomístní jména se také dělí na přírodní (dané přírodou) a kulturní (jsoucí pod vlivem člověka). Toto dělení se v praxi neosvědčuje, jelikož bývá obtížné, například při oddělování přírodních a umělých jezer. Někdy je ovšem toto lišení podle Šmilauera pomocné.

Jména dále rozdělujeme do dvou skupin podle toho, zda jde o přímá či nepřímá označení, např. Židová strouha jakožto označení strouhy je přímé. Kdežto pokud se jedná o označení pole, jde o jméno nepřímé. Přímá pojmenování jsou v nominativu, často se setkáváme s předložkovými pády (Na nivách). Nepřímá pojmenování se často uvádí v předložkových pádech s předložkami. Nejčastěji se setkáváme s předložkami *v*, *na*, *pod* a *za*.

Po stránce formální se můžeme setkat s pomístními jmény jednoslovnými (Lehovec) i víceslovnými (Puršův les).¹³

Někdy se může rozcházet „lidová“ a oficiální podoba jména. Většinou to bylo obvyklé např. za války. Zatímco oficiální název byl německý, české obyvatelstvo používalo lidové označení ve svém rodném jazyce. (Dreydorf – Platěnsko).¹⁴

1.3.1 Původ pomístních jmen

Této kapitole věnuji pozornost z toho důvodu, že se jméno pomístní může stát zdrojem pojmenování místního. Pomístní jména jsou pak odvozena z místních jmen a slouží k označení míst nebo objektů, které jsou spojeny s určitým místním jménem, často v jeho geografickém okolí. Tato jména mohou být vytvořena pomocí různých morfologických procesů, včetně sufixace, prefixace, kompozice nebo změny gramatických kategorií.

Například, pokud existuje hora nazvaná „Ještěd“, může se v okolí této hory nacházet vesnice „Ještěd“ nebo „Ještědovice“. V tomto případě jsou „Ještěd“ a „Ještědovice“ pomístními jmény, protože jsou odvozeny od místního jména „Ještěd“.

Pomístní jména podle Olivové-Nezbedové¹⁵ jsou pevně vázána na objekt, který pojmenovávají. Během času mohou některé objekty, podle nichž byla vytvořena pomístní

¹³ ŠMILAUER, Vladimír: Úvod do toponomastiky. Praha 1966, s. 10

¹⁴ ŠMILAUER, Vladimír: Úvod do toponomastiky. Praha 1966, s. 12

¹⁵ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libuše. Pomístní jména v Čechách: o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest. Praha, s. 18.

jména, zaniknout z různých důvodů, například rybník se může vysušit, les vykácet, louka se změnit na pole apod. Pokud tak dojde k zániku objektu, může se s ním ztratit i příslušné pomístní jméno, nebo se může přenést na nový objekt.

„Dějiny novodobých národů jsou velmi často dějinami střídajících se etnických a jazykových skupin; státy, na jejichž území žilo jedno a totéž obyvatelstvo od dávných dob až do současnosti, jsou spíše výjimkami. Nově příšlé obyvatelstvo mohlo přejmout pomístní jména od původního obyvatelstva, přizpůsobit si je svému jazyku, ale také si vytvářet svá pomístní jména.“¹⁶

Pomístní jména jsou na našem území celkem nestejnorodá, a to díky obyvatelstvu, které zde v průběhu staletí pobývalo. Setkáme se tedy i s používáním přejatých toponym z jiných jazyků. Nejvíce přejímek je z němčiny, což reflektuje vzájemnou interakci obou komunit na venkově. Také na úřadech a v kancelářích se němčina užívala běžně.

Některá pomístní jména jsou živá přes 3 století, některá naopak pomalu zanikají. Neznamená to ale, že by proces tvorby pomístních jmen ustal, ba naopak, zeměpisná označení se neustále vyvíjejí, jedná se o velmi dynamický a kontinuální proces.¹⁷

1.4 Toponomastika

„Toponomastika má dvě duše, duši filologickou a duši historickou.“¹⁸ Zeměpisná jména totiž nelze studovat čistě jazykově, nýbrž je třeba i všestranné znalosti nositele jména a těch, kdo jméno dávají a užívají. Zeměpisná jména nemůžeme stejně tak studovat jen historicky, se zanedbáním stránky jazykové. Tato dvojí stránka se v jednotlivých zemích uplatňuje nestejně. Ve Švédsku se například dlouho jména studovala jen jazykově a až později se přešlo i na historickou studii. V Německu se naopak nejdříve uplatnil moment sídelně historický. Měli bychom mít tedy na mysli, že zeměpisné jméno je více než pouhý komplex hlásek. *„Zeměpisné jméno srostlo s objektem, který označuje, zrcadlí se v něm kousek tohoto objektu a duše těch, kdo jej pojmenovali a pojmenování užívali.“¹⁹*

¹⁶ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libuše. Pomístní jména v Čechách: o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest. Praha, s. 21.

¹⁷ Tamtéž

¹⁸ STEINBERGER L., ZONF I

¹⁹ ŠMILAUER, Vladimír: Úvod do toponomastiky. Praha 1966, s. 10

1.5 Toponomastika podle Šrámka

Dalším jazykovědcem, který se věnoval toponomastice, je Rudolf Šrámek, jak již bylo zmíněno. Jeho koncept toponomastiky se mírně liší od přístupu Vladimíra Šmilauera. Šrámek se této problematice věnuje již mnoho let, ale jeho přístup je relativně nový. Je potřebné zmínit dva hlavní pojmy, se kterými Šrámek pracuje. V první řadě se jedná o **oikonyma**, v druhé řadě o **anoikonyma**. Obojí Šrámek považuje za podskupinu toponym.

- A) **Oikonymy** rozumíme pojmenování objektů osídlených, objektů, které osídlené bývaly, nebo objektů, které jsou již zpustlé.
- B) **Anoikonyma** jsou pojmenováním nikdy neosídlených objektů. Lze rozlišovat několik podskupin vlastních jmen
- **Hydronyma** – vlastní jména pro mokřady, bažiny, prameny, zřídla, jezera, rybníky, zálivy, kanály, mořské proudy, vodopády, soutoky, apod.,
 - **Oronyma** - vlastní jména „*pro vertikální členění zemského povrchu*“²⁰, vyvýšeniny, hůrky, kopce, hory, skály, výčnělky, vrcholy, skalní stěny, srázy, úbočí, horstva, doliny, strže, jámy, jeskyně, roviny a další,
 - **Agronyma** - vlastní jména pro plochy, jež mají zemědělské využití, pole, skupiny polí, lány, louky, lesy, pastviny, vinice, popř. vlastní jména pro pustou zem,
 - **Hodonyma** – vlastní jména pro komunikační spoje, stezky, polní cesty, cesty se speciálním účelem, silnice, staré obchodní, vojenské, poutní cesty, jména pro zařízení spojená s cestami – mosty, lávky, železnice, přístavy, mola,
 - **Choronyma** - (vlastní jména pro konkrétní části na povrchu Země, u nich pak záleží na způsobu vzniku, který může být buď přirozený (např. Sahara), nebo vznikl lidskou činností (např. Itálie).²¹

²⁰ ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. Masarykova univerzita v Brně 1999, s. 163

²¹ ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. Masarykova univerzita v Brně 1999, s. 163

1.6 Oikonyma

Do oikonym, jmen místních, patří jména sídlišť, osad, obcí, jednotlivých domů, ulic, náměstí, mostů ve městech. Dále máme místní části, do kterých řadíme samoty, mlýny, myslivny, hájovny, turistické chaty aj. Do této skupiny se řadí i významné stavby, jako hrady, kostely, lékárny a hostince. Jména místní se tedy nachází v intravilánu obce, na území zastavěné plochy města.²²

Oikonyma mohou být také důležitými symboly identity a sounáležitosti pro obyvatele daného místa. Lidé často vyjadřují svou příslušnost k určité lokalitě pomocí jejího jména a toto pojmenování může být spojeno s pocitem domova a příslušnosti. Studium oikonym může poskytnout cenné poznatky do historie a vývoje daného regionu, stejně jako do jeho sociální struktury a kultury. Lingvistické analýzy názvů míst pomůžou odhalit zajímavé souvislosti a vzory v jazyce a může být použito k porozumění migraci, kolonizaci a kulturní výměně.

Celkově lze říci, že oikonyma jsou důležitým prvkem lidského kulturního dědictví, který nám pomáhá porozumět historii, kultuře a identitě různých regionů a komunit. Jejich studium je klíčové pro pochopení složitých vztahů mezi lidmi a jejich prostředím.

1.7 Anoikonyma

Anoikonyma tvoří všechny objekty, které jsou synchronně nesídelní povahy a jsou jako takové identifikovány jen jim náležejícími vlastními jmény, např. louka Olšina, pole Za Odrou, pastvina Padělek, kopec Chlum. Anoikonymické objekty jsou nositeli a zdrojem takových jevů a vztahů, které podstatným způsobem zasahují do pojmenovávacího procesu, které determinují nejen objektovou stránku designace, ale také druh a motivační ztvárnění. Odraz, v němž se anoikonymické objekty reflektují v pojmenovacím procesu, je jiný než ten, který vede k zobecnění vlastností a jiných jevových stránek objektu v příslušný pojem.²³

Oikonyma a anoikonyma se od sebe liší pouze jediným příznakem, totiž přítomností nebo nepřítomností osídlení. Existují však i důležitější příznaky, které zobecňují relevantní vlastnosti anoikonymických objektů. Spadá sem ekomonická využitelnost,

²² ŠMILAUER, Vladimír: Úvod do toponomastiky. Praha 1966, s. 9

²³ ŠRÁMEK, R. Anoikonymické objekty a jejich pojmenování. In Majtán, M. (ed.), IX. slovenská onomastická konferencia, 1987, s. 193

orientační role objektu, okolnosti jeho vzniku a jeho místo a úloha ve společenském životě. Pro vznik pomístního jména je příznak anoikonymičnosti příliš obecný. „*Opozice anoikonymum x oikonymum nehraje v lokální komunikaci a při vzniku pomístních jmen daného katastru rozhodující a určující roli:*

- *oikonymum je součástí územně i společensky vyššího rázu, jeho akční rádius je jiný než u anoikonym,*
- *akční rádius anoikonymum (pomístní jména objektů obecního katastru, tj. jména polí, luk, lesů, kopců, cest, lomů, stromů, pomníků apod.) je naopak velmi omezený.“²⁴*

Některá jména mají ještě užší pole působnosti, což jsou familiární nebo jinak sociálně omezená, například jsou užívána jen lesními dělníky, traktoristy, rybáři, chataři, turisty apod.

Lokální společnost je prostředí, ve kterém se anoikonymie realizuje, a jež je u nás historicky spjata s katastrem obce. „*Termín **lokální společnost** a jeho vymezení je převzat ze soudobé sociologie, která mluví také o lokálním sídle.“²⁵*

1.8 Urbanonyma

Urbanonyma tvoří jedinečnou skupinu v rámci toponym, což jsou vlastní jména používaná k pojmenování geografických objektů v městském prostředí. Přibližně od 80. let minulého století se začala diferenciovat nová kategorie urbanonym, která spojuje pojmenování geografických objektů zahrnutých v katastrálním území města a zahrnuje prvky jak oikonymického, tak anoikonymického systému.²⁶

Urbanonyma tvoří především názvy čtvrtí, sídlišť, míst veřejného prostoru, objektů sídelního a nesídelného charakteru, např. divadel, muzeí, hotelů, restaurací, kostelů, kaplí, vil, stadionů, zastávek hromadné dopravy a letišť.²⁷ Souhrn uličních jmen a pojmenování veřejného prostranství se nazývá urbanonymie, která je z hlediska komunikace tvořena

²⁴ ŠRÁMEK, R. Anoikonymické objekty a jejich pojmenování. In Majtán, M. (ed.), IX. slovenská onomastická konferencia, 1987, s. 193-194

²⁵ MUSIL, et al. 1985, str. 227

²⁶ DAVID, Jaroslav: URBANONYMUM, 2017, s. 16

²⁷ DAVID, Jaroslav a Přemysl MÁCHA. Názvy míst: paměť, identita, kulturní dědictví. Brno: Host, 2014, s. 45

dvěma vrstvami toponym, a to standardizovaná urbanonymie a nestandardizovaná urbanonymie.

1.8.1 Standardizovaná urbanonymie

Standardizovaná urbanonymie je chápána jako soubor názvů, kterou můžeme najít na plánech města, v mapách či v katastru nemovitostí. Nese v sobě vysokou míru honorifikačních pojmenování. Je používána pouze v oficiální komunikaci, zejména proto, že standardizovaná urbanonyma umožňují jednoznačnou orientaci, což je výhodné zejména pro ty, kteří nejsou místní (Václavské náměstí).

1.8.2 Nestandardizovaná urbanonymie

Nestandardizovaná urbanonymie může být nazývána jako „živá“ toponymie nebo „lidová“ urbanonymie. Je tou méně viditelnou vrstvou, nicméně je významná pro snazší orientaci ve městě. David a Mácha chápou nestandardizovanou vrstvu jako *„úředně nestandardizovaná toponyma bez zřetele k druhu onačovaného objektu a jejich komunikačnímu užití. Přívlastek „živý“ odkazuje především na jejich přítomnost v každodenní, zvláště mluvené mezilidské komunikaci.“*²⁸

V nestandardizované urbanonymii lze pozorovat jisté slovotvorné formanty, např. urbanonyma s určením náměstí s příponou -ák (Václavák) nebo s určením ulice s příponou -ka (Nerudovka).²⁹

Urbanonyma jsou některými lingvisty také zařazována do podskupiny hodonym, kam řadíme jména komunikací, cest a stezek, nebo jsou chápána jako toponyma s prvky jak pomístních, tak místních jmen. Diskuse o přesné definici tohoto termínu jsou stále aktuální.

1.8.3 Vývoj urbanonym

Nejstarší dochovaná jména ulic pocházejí ze středověku. Je to období, kdy byla města charakterizována typickými prvky jako ulice, náměstí, tržiště, kostely, lázně a mosty. Městský prostor byl často oddělen od okolní krajiny pravidelným uspořádáním a někdy také hradebním opvevněním. Jména ulic vznikala z potřeby identifikovat a odlišit

²⁸ DAVID a MÁCHA in Pleskalová, 2017b

²⁹ DAVID, Jaroslav: URBANONYMUM, 2017, s. 18

konkrétní objekty mezi podobnými. Opakování těchto jmen mezi obyvateli usnadňovalo orientaci v městském prostoru.³⁰

Jména ulic a dalších objektů často vycházela z geografické polohy nebo charakteru daného místa (Dolní, Horní, Dlouhá, Úzká), profese či národnosti svých obyvatel (Zámečnická, Pekařská, V Židech), na základě odkazu k významnému objektu (Minoritská, Svatoštěpánská) nebo podle směru k určitému městu (Benešovská, Olomoucká). Pojmenování ulic podle majitele některých domů či pozemků ve městě, jako je například Náprstkova ulice, byla zřídka používána.³¹ V menší míře se vyskytovala ironická pojmenování (Zlatá, Fialková, Liliová), jež označovala ulice se špatnou pověstí. Vznik orientačních názvů ovlivnily také prostory řemeslných prací umístěné za hradbami měst, které pro město představovaly hrozbu kvůli možnosti vzniku požáru nebo zamoření vzduchu (Hrnčířská, Stodolní).³²

Urbanonymie středověkých měst nebyla jednotná, k jednomu objektu mohlo odpovídat více pojmenování. V sedmdesátých letech 18. století bylo zavedeno číslování domů, což znamenalo počátek standardizace. Během tohoto procesu byly nejprve stanoveny oficiální a ustálené názvy ulic, a postupně se začaly objevovat nové motivace pro jejich pojmenování, při čemž čestná jména se stala novým zdrojem inspirace.³³

Každé urbanonymum má i svojí funkci. Dříve to byla hlavně funkce odlišovací a orientační. Lidé museli odlišit náměstí a ulice, většinou si danou ulici nebo náměstí přivlastňovali a pojmenovávali podle vlastních objektů. Dnešní městské názvy mají i jiné funkce, a to: administrativní, užitkovou, orientační, reprezentativní, pojmenovávací, emotivní, reklamní a honorifikační.³⁴

1.8.4 Honorifikace

S tím, jak se rozšiřovala města, rostla i potřeba nových zdrojů pojmenování míst. Tím nejvýznamnějším způsobem se stala honorifikace, respektive honorifikační jména – oslavná či čestná pojmenování, nejčastěji po osobnostech kulturního a politického života.

³⁰ HARVALÍK, Milan. Synchronní a diachronní aspekty české onymie. Praha: Academia, 2004, s. 29

³¹ HARVALÍK, Milan. Synchronní a diachronní aspekty české onymie. Praha: Academia, 2004, s. 29

³² DAVID, Jaroslav a Přemysl MÁCHA. Názvy míst: paměť, identita, kulturní dědictví. Brno: Host, 2014, s. 47

³³ DAVID, Jaroslav a Přemysl MÁCHA. Názvy míst: paměť, identita, kulturní dědictví. Brno: Host, 2014, s. 49

³⁴ DAVID, Jaroslav: URBANONYMUM, 2017, s. 20

Ve 20. století se poté přidaly názvy po skupinách osob, hnutích, organizacích, historických událostech, významných místech a zemích, popřípadě fiktivních postavách.³⁵

Na rozdíl od minulosti tento typ pojmenování není výsledkem přirozeného procesu, ale naopak přicházel seshora od místních úřadů. Tím vzniká hlavní komplikace – názvy jsou ovlivněny konkrétní dobou a politickým režimem, což často vede k jejich změnám, zejména v českých zemích. Tím je tento princip pojmenování pro uliční názvosloví poměrně nešťastný, protože časté změny názvů nepomáhají své primární funkci – umožňovat jednoznačnou orientaci.³⁶ Honorifikační pojmenování je tak významné, že by se dle Davida³⁷ mělo k definici urbanonym doplnit zdůraznění přítomnosti honorifikačního motivu a toho, co má za důsledky, tedy zejména nestabilitu a značkovost.

³⁵ DAVID, Jaroslav a Přemysl MÁCHA. *Názvy míst: paměť, identita, kulturní dědictví*. Brno: Host, 2014, s. 50

³⁶ HARVALÍK, Milan. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*, Praha Praha: Academia, 2004, s. 30

³⁷ DAVID, Jaroslav. *Smrdov, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie: místní jména, uliční názvy, literární toponyma*. Praha, 2011, s. 185

2 Vlašim

Předmětem zkoumání jsou v této bakalářské práci místní jména ulic ve městě Vlašim. Považujeme za vhodné toto město trochu přiblížit, neboť důvodem je rodiště a blízkost místa k autorovi práce.

2.1 Obecně o Vlašimi

Vlašim je město situované ve Středočeském kraji. Sídli v okrese Benešov a nachází se přibližně 70 kilometrů jihovýchodně od Prahy. V historii bylo město spojeno s rody jako Přemyslovci, Rožmberkové a Schwarzenbergové. V současnosti má Vlašim přibližně 12 000 obyvatel. Mezi hlavní turistické atrakce patří Vlašimský zámek, kostel svatého Vavřince a barokní morový sloup na Palackém náměstí. Město Vlašim, ležící v srdci České republiky, nese na svých ulicích nejen hmotnou historii zdí a staveb, ale i nehmotné dědictví svých pojmenovaných prostorů. Ulice, jakožto nositelky identitárního a kulturního odkazu, představují unikátní lingvistický fenomén, který odráží nejen geografickou strukturu města, ale také jeho kulturní, historické a společenské kořeny.³⁸

2.2 Historie města Vlašim

Rok 1318 je datum první skromné písemné zmínky o sídle Vlašim (de Wlassimie), o vsi ležící podél řeky Blanice, 20 let od roku 1318 povýšené na město. Přeneseme-li se však do té doby, do Čech a Evropy začátku 14. století, zjistíme, že ta skutečnost nebyla zvláště radostná a ke šťastným chvílím měla hodně daleko.³⁹

České století začalo zločinem, po čtyřsetleté vládě v roce 1306 zabili posledního Přemyslovce, mladého Václava třetího a nastala pranice o trůn. V království nastal neklid a anarchie. Ani nástupem Lucemburků nezavládl velký mír. Anarchií, neklidem a nedostatkem potravin trpěl i lid žijící v malém městečku ve Vlašimi, celá středověká Evropa byla totiž světem hladu a právě ten nejstrašnější nedostatek potravin postihl Čechy v letech 1316 – 1318. Celou Evropu zaplavila Černá smrt a zahubila třetinu obyvatel.

³⁸ Vlašim - srdce Podblanicka. Vlašim: MěÚ Vlašim, 2009, s. 10

³⁹ HOSTEK, Jiří; MOUDRÝ, Josef a POVOLNÝ, Miloš. Vlašimský uličník: průvodce po názvech ulic a veřejných prostranstvích. Vlašim, s. 12

V půli 14. století se v českých zemích vyskytla epidemie chřipky. Život v této době zkrátka nebyl jednoduchý.⁴⁰

Z historie se můžeme poučit, vycházet při plánování dalších kroků naší budoucnosti. Svou historii má takřka všechno v čem žijeme. Město, obce, osady i domy a ulice, ale také lidé a jejich rody, organizace a další. Historii tvoří změny v průběhu času – někdy krátkého, někdy takového, na který běžný lidský život nestačí. Přesuneme se ale blíže do 20. století, které nám bude trochu časově bližší a známější. Období 20. století je některými moderními evropskými historiky charakterizováno jako krátké století. My si teď připomene důležité události při vývoji ulic.

2.3 Jednotlivá období vývoje pojmenování ulic města Vlašim

2.3.1 Poválečná léta ve Vlašimi

Změny místních názvů jsou nevyhnutelnou součástí každého významného historického období. Bylo tomu tak i ve Vlašimi v roce 1919, kdy na návrh řídicího učitele Bureše dostávají vlašimské ulice a náměstí vesměs nová jména (některé vžitá místní názvy však zůstaly zachovány. Vzhledem k tomu, že mnohá z těchto jmen jsou dodnes v užívání, uvedeme zde jejich přehled:

- Na levém břehu Blanice: Palackého náměstí.
- Ulice podél řeky k lukám pod městem: Radnická ulice.
- Ulice podél státní silnice od domku čp. 71: Benešovská ulice.
- Ulice podél okresní silnice k Radošovicům: Divišovská ulice.
- Ulice z Divišovské ulice do polí: Březinská ulice.
- Spojovací ulička mezi ulicí Divišovskou a Palackého náměstí: Růžová ulice.
- Na pravém břehu řeky Blanice: Neubauerovo nábřeží.
- Velké náměstí změněno na Žižkovo náměstí.
- Pavlovská ulice a Římovská ponechány.
- Ulice K Chudobinci nazvána byla Ratajská ulice.

⁴⁰ HOSTEK, Jiří; MOUDRÝ, Josef a POVOLNÝ, Miloš. Vlašimský uličník: průvodce po názvech ulic a veřejných prostranstvích. Vlašim, s. 13

- Bývalá Kostelní ulice nebo podle vžitého názvu (Na Nové silnici) pojmenována byla: Poděbradovou ulicí.
- Na Valech, Záloženská ulice nebyly změněny.
- Ulice podle kondracké silnice – Blanická ulice.
- Ulice od hřbitova k potoku – Sokolská ulice.
- Bývalé Lorecké ulici od školy až ke kašně bylo dáno jméno Komenského ulice.
- Z Komenského ulice vede bývalou trasou k Harfě a k potoku Riegrova ulice.
- Z Riegrovy ulice směrem východním nová ulice má jméno Prokopova ulice. Z ní odbočí se napravo přes státní silnici do Nádražní ulice ulicí Havlíčkovou.
- Nové ulice – ulice z Římovské napravo nad potokem – Trocnovská ulice.⁴¹

Zajímavý byl také průběh ulice K Nádraží, která vznikala už před válkou. Nedostatek spotřebního zboží a hlavně potravin byl i po válce velkým problémem. Po snížení nezaměstnanosti pokračovala také obcí dotovaná stavba silnice k nádraží. Úvěr na stavbu silnice poskytla Občanská záložna ve Vlašimi. Zpočátku byl o práci na silnici velký zájem, avšak v průběhu roku 1919 opadá vlivem nárůstu jiných pracovních příležitostí. Příjezdová silnice vedoucí k hlavnímu nádraží byla zřízena v roce 1895 od silnice vlašimsko-kondracké, a to při otevření dráhy Benešov – Vlašim. Po válce nebyla silnice udržována a byla silně poškozena novými provozy. Po válce se objevuje nutnost nové a kratší silnice vedoucí k nádraží. Měla být vybudována v ulici K Nádraží, kde byl již před válkou položen chodník pro pěší, po něm však byla doprava zakázána, včetně těžkých vozidel. V roce 1914 bylo urovnáno asi sto metrů od státní silnice v Loretské ulici a začala vznikat silnice.⁴²

Po válce Vlašim trpěla značným nedostatkem bytů. Jako řešení této situace bylo zřízeno stavební a bytové družstvo. Toto družstvo ve 20. letech postavilo několik domků na pozemku zvaném Na Tenise (o kterém bude později zmínka). Tím vznikla ulice Slepá,

⁴¹ MÚ Vlašim, Pamětní kniha města Vlašimi III., s 46

⁴² PREISLEROVÁ, Ivana a ZÁBRANSKÝ, Lubomír. Vlašim nejen ve 20. století. Vlašim, 2010, s. 115

kteřá počíná u silnice do Kondrace za zahradou hotelu Na Knížecí a končí u pozemků velkostatku vedle malé stodoly a pily. Društvo i vlašimská obec mínily zřídít novou ulici, aby tím nově vzniklá ulice Na Tenise byla spojena s ulicí vedoucí od nádraží. Obec předložila návrh na zřízení ulice, okresní správní komise tento návrh schválila. Majitel se odvolal k zemskému stavebnímu výboru, jenž zrušil usnesení obce. Jednáno bylo i s dalšími majiteli domů a zahrad v ulici Nádražní, avšak podmínky, které navrhovali, byly pro obec nepřijatelné.⁴³

Ve třicátých letech jsou pojmenovány nové ulice. V roce 1938 je nová ulice v jižní části města pojmenována J. V. Sládka. V únoru 1939 dostaly své jméno další ulice. Nové ulice u hospodářského družstva v Blanické čtvrti byly pojmenovány – Kollárova, Dobrovského, U Vorliny. Ve čtvrti Nad Zahradami získaly ulice jména – K Vodárně, Třebízského, U Tržiště, Nerudova. Ulice nad továrnou firmy Šmaha je pojmenována Luční. Ulice u městského chudobince dostává jméno U Staré cihelny a ulice ústící do ulice Římovské nese název ulice Mistra Aloise Jiráska.⁴⁴

Dělnická a Blanická čtvrť byla souhrnně pojmenována Na Žižkově. Ulice v této části města nesly následující názvy: ulice M. R. Štefánika, ulice Bedřicha Smetany, ulice Aloise Jiráska. Ulice procházející středem uvedených ulic byla pojmenována Plukovníka Ševce. Ulice souběžná s ulicí Čechtickou nesla jména Svatopluka Čecha. Ulice vedoucí středem lokality od severu k jihu získala jméno Karla Hynka Máchy, V místě, kde se stýkaly ulice Smetanova, Čechova a Máchova, vzniklo Havlíčkovo náměstí. Ulice Kondracká byla přejmenována na Blanickou třídu. Ulice jdoucí středem k Blanické čtvrti nesla nově název 28. října. U Topolů nesla název ulice na východní straně. Za sokolským hřištěm vznikly ulice – Ruská, Francouzská, Italská, Jugoslávská a Rumuská.⁴⁵

Uvedený výčet ulic není zajímavý jen pro obyvatele v této oblasti dnes žijící, ale svědčí o mohutném růstu města ve třicátých letech. Znamenalo to jistě i změnu v dosud klidném chodu městečka.

43 Pamětní kniha města Vlašimi III, s. 106

44 SokA Benešov, AM Vlašim, Zápisy o schůzích městské rady, č. k 100, s. 170

45 PREISLEROVÁ, Ivana a ZÁBRANSKÝ, Lubomír. Vlašim nejen ve 20. století. Vlašim 2010, s. 120

2.3.2 Období 1939 - 1945

Pro toto období jako pramen sloužily dopisy z Archivu města Benešov a také Kronika města Vlašim. V těchto letech bylo zavedeno dvojjazyčné označování silnic. Dne 24. června 1939 říšský protektor pro Čechy a Moravu nařídil, aby veškeré tabulky, označující jména ulic a silnic, sloužících silničního provozu, byly vyhotoveny v německé a české řeči.

- Komenský Strasse – Komenského třída
- Palacký Platz – Palackého náměstí
- Poděbrad Gasse – Poděbradova ulice

O půl roku později, přesně 14. února 1940 píše okresní hejtman dopis starostovi obce. Dovolují si citovat: *„Žádám pana starostu obce, aby zcela určitě do 10 dnů zaslal zdejšímu úřadu seznam všech ulic a náměstí tamní obce, který by obsahoval následující data:*

- a) pojmenování dnešní / v řeči německé i české,*
- b) pojmenování dřívější / za býv. Rakouska,*
- c) případný zamýšlený název do budoucna,*
- d) krátké odůvodnění pro zamýšlené pojmenování.*

Stanovená lhůta k předložení žádaného seznamu, budiž za všech okolností pod osobní zodpovědností pana starosty dodržma.“⁴⁶

Dne 6. března starosta obce oznámil zdejšímu úřadu města jména náměstí a ulic ve městě Vlašimi. *„Označení musí býti na tabulkách uvedena napřed v jazyce německém a pak českém, při čemž se výslovně podotýká, že německá označení musí býti psána kurrentem, česká označení pak latinkou.“⁴⁷*

V seznamu předkládám celý soupis ulic podle německého abecedního pořádku a k tomu jejich české označení.

Adlerhorst – U Vorliny

Alešgasse – Alešova

⁴⁶ PRAMENY, SokA Benešov, Okresní úřad Vlašim, č. 45/01r.

⁴⁷ PRAMENY, SokA Benešov, Okresní úřad Vlašim, č. 46/02r.

Am Arm – Na rámě
Am Bach – Na potoce
Am Markplatz – U Tržiště
Am Tennisplatz – Na tennise
Am Wall – Na Valech
An der langen Säge – Na Harfě
An der Mühle – U mlýna
An der Ziegelhütte – U staré cihelny
Benescschauer Strasse – Benešovská
Birkengasse – Březinská
Blaniker Strasse – Blanická třída
Božena Němcová-Gasse – Boženy Němcové ul.
Brožikgasse – Brožíkova
Budovecgasse - Budovcova
Čelakovskýgasse – Čelakovského ulice
Diwischauer Strasse – Divišovská
Dobrowskýgasse – Dobrovského
Enge Gasse – Úzká
Fabrikstrasse - Tovární
Friedrich Smetana-Gasse – Bedřicha Smetany ul.
Gartengasse - Zahradní
Hálekgasse - Hálkova
Havlíčekgasse – Havlíčkova
Havlíčekplatz – Havlíčkovo náměstí
Heyduk-gasse – Heydukova

Husplatz – Husovo náměstí
Hynaisgasse – Hynaisova
Italienische Gasse – Italská
Jirásek-gasse – Jiráskova
Junhmann-gasse - Jungmannova
Karls-gasse – Karlova
Karolina Světlá-Gasse – Karoliny Světlé ul.
Klicper-gasse – Klicperova
Kollargasse - Kollarova
Komenius-gasse – Komenského
Luschitzer Gasse – Lužická
Mánes-gasse – Mánesova
Masarykplatz – Masarykovo náměstí
Nerudagasse – Nerudova
Neubauer-Ufer – Neubaerovo nábřeží
Pláteník-gasse – Pláteníkova
Podiebrad-gasse - Poděbradova
Prokop-gasse – Prokopova
Rašingasse - Rašínova
Rathaus-gasse – Radnická
Rieger-gasse - Riegrova
Rimowitzer Gasse - Římovská
Rosengasse – Růžová
Rumänische Gasse – Rumunská
Sokol-gasse – Sokolská

Šafaříkgasse – Šafaříkova

Trotznauer Gasse – Trocnovská

Unter den Pappeln – U topolů

Vrchlickýgasse – Vrchlického

Zum Tiergarten – K Oboře

Zum Wasserturm – K vodárně

Zur Gerechtigkeit – Na spravedlnosti

Žižkaplatz – Žižkovo náměstí

18. března 1940 městské zastupitelstvo ve Vlašimi usneslo přejmenovati podle přípisu tamního úřadu tyto ulice:

Staré názvy:

- Francouzská ulice
- Ulice 28. října
- Ulice plukovníka Švece

Nové názvy:

- Ulice Josefa Kajetána Tyla
- Čelakovského ulice
- Jungmannova ulice

Roku 1945 místní národní výbor schválil pojmenování ulic, které dosud neměly jméno a byly označeny jen číslem a rovněž schválil přejmenování některých ulic.

Nově byly pojmenovány tyto ulice:

Ulice č. 38 – K Továrně

č. 39 – Máchova

č. 41 – M. R. Štefánika

č. 58 – B. Smetany

č. 62 – Jugoslávská

č. 63 – Antonína Navrátila

Přejmenovány byly tyto ulice:

Dříve Čechtická – nyní Lidická, přejmenování této ulice bylo navrženo již v revolučních dnech 14. června 1945.

Elišky Krásnohorské – Sokolská

Zahradní – Ruská

Čelakovského – 28. října

Jungmannova – Francouzská

Italská – Československých legií

Francouzská – Generála Chalupy

Co se týče padesátých let, žádné informace ohledně změně názvů ulic nebyly dohledány. Můžeme se ale domnívat, že po okupaci byly názvy změněny zpátky na české pojmenování a byly tak ustáleny dodnes.

2.3.3 Období 1960 - 1980

V šedesátých a sedmdesátých letech se změnila podoba města až do dnešních dnů. Stavělo a bouralo se téměř všude. Vlašim se stala jedním velkým staveništem. V roce 1960 probíhaly úpravy Březinské ulice a o rok později byla tato ulice rozšířena podél dnešního výrobního družstva nábytku Drupol (dobudování úseku ulice ke škole). Roku 1976 probíhaly úpravy a asanace ulice Na Potoce. Rok poté se začíná budovat křižovatka ve Vlasákově ulici. Asanace probíhala také v Benešovské ulici v roce 1979 včetně budovy synagogy.

Výstavba ve městě v osmdesátých letech nebyla již tak mohutná jako v letech předcházejících. V těchto letech bylo obtížnější zrekonstruovat průběh výstavby ve Vlašimi. Prameny chybí nebo jsou velmi nepřehledné. Fakta se zpravidla ztrácejí v přílivu ideologických frází a to hlavně v první polovině 80. let.

Jak můžeme z předešlých informací vyvodit, ulice měly největší rozmach těsně po válce. Pro zajímavější přehled si postupně rozebereme ulice, které prošly největšími změnami a přispěly tak k dnešnímu rozpoložení ulic ve Vlašimi.

3 Vývoj názvů ulic a hlavních náměstí

Vlašim se od začátku 19. století velmi změnila a v průběhu minulého století zaniklo mnoho domů i částí ulic, proto mi přijde vhodné zmínit, které ulice zanikly a jakou popřípadě dnes mají podobu. Město by se dalo rozdělit na dolní a horní část města, budeme tedy podle této pomyslné čáry města Vlašim postupovat při následujícím rozboru.

3.1 Dolní část města

Nejbližší obcí východně od města Vlašimi jsou Pavlovice. Silnice vedoucí do jmenované obce, kdysi lemovaná ovocnými stromy, se vyhýbá bývalému židovskému hřbitovu, založenému zde v 19. století. Zpět do Vlašimi mířila k tehdy nejbližšímu tamějšímu stavení, mlýnu, který v minulosti sloužil k zpracování tuhy těžené nedaleko obce Tehova. Právě zde vzniká před staletími jedna z prvních zástaveb, a to na příhodných místech podél pravého břehu řeky Blanice. Název *Ulice* bez bližšího označení se používal ještě v 19. století. Později dostala název Pavlovská ulice.

Dolní část města představují především Žižkovo a Palackého náměstí spolu s okolními ulicemi. Klíčovým stavebním zásahem v této části města vznikla stavba nového přeložení silnice, později nazvána Okružní. Realizací nové komunikace byly dotčeny především ulice Vlasákova, Římovská a Na Potoce, jejichž části stavbou zcela zanikly.⁴⁸

3.1.1 Zaniklá část Vlasákovy ulice

Jde o nepochybně o jednu z nejstarších vlašimských ulic, která si zaslouhuje rozsáhlejší zmínku. V minulosti byla nazývána Pavlovská, nebo i ulicí Punčochářskou, neboť velká část místních obyvatel této ulice se tímto řemeslem živila.

Vlasákova ulice byla zvláště pak v 19. a první polovině 20. století velmi rušnou ulicí plnou obchodníků a zručných řemeslníků. Začínala za překlenutým Bolinským potokem a za domy situovanými na levé straně. Ty měly většinou zahrádky ohraničené břehem řeky Blanice. Ve Vlasákově ulici bylo několik podniků jako dva hostince, dvě pekařství, kovář, zámečník, kolář, obuvník, řezník, krejčí, holič, kominík, zahradník a mnoho dalších.

⁴⁸ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 13

První dům na začátku Vlasákovy ulice na pravé straně od Žižkova náměstí byl dům **čp. 432**, původně Anny Mourkové. Je to dům na rohu s ulicí Na Potoce. V sousedství stál dům **čp. 223**, pana Josefa Průchy, který měl zde hostinec a provozoval řeznický obchod. Za německé okupace byl Josef Průcha pověřen sběrem sádla, odtud se mu říkalo „*sádecký*“. Dům byl delší dobu téměř opuštěn a v roce 2013 byl zbourán. Na jeho místě se od roku 2014 začal stavět nový patrový dům. Nejstarší část ulice tvořily v hojně míře domy s barokními štíty, které pocházejí převážně ze začátku 19. století, ty se dochovaly cca do roku 1975, kdy tato část byla zbourána a historické domy s barokními štíty nenávratně zanikly. Na levé straně Vlasákovy ulice směrem od náměstí byl dům **čp. 154** mistra koláře pana Josefa Škvora. Řemeslo kolářské je dnes téměř zapomenutým řemeslem. V minulosti však velmi důležitým, neboť žádný, nejen zemědělský povoz, se bez něho neobešel. Další poslední tři domy ve Vlasákově ulici před bývalým Kulíkovým mlýnem zanikly krátce po roce 1972. Poslední objekt ve Vlasákově ulici směrem na Pavlovice, byl Kulíkův mlýn, **čp. 333**. Na tomto místě dnes stojí Prádelna fy Kyselý. Krátce asi po roce 1850, v místech dnes již bývalého Kulíkova mlýna **čp. 333**, stála v té době tak zvaná „*fabrika*“. Byl to skutečně první tovární objekt ve Vlašimi. Ten se také vyznačoval tím, že měl vysoký cihlový komín, na němž byla modrá tabule se symbolickými zkříženými kladívky s nápisem „*Zdar Bůh*“. Mlýn tohoto charakteru byl později, kolem roku 1886, přetvořen na klasický mlýn českého složení.⁴⁹

3.1.2 Zaniklá část Římovské ulice

Nyní nese ulice název Československé armády. Bohužel jsem nenašla a není ani známo, proč byla ulice přejmenována, pouze je zmínka, že nynější název dostala po druhé světové válce. Tato ulice byla v minulosti velmi důležité komunikační spojení směrem na Pelhřimov, neboť před postavením tzv. Vídeňské silnice v roce 1823, dnes ji známe jako ulici Na Valech, vedla cesta směrem na Jihlavu a Vídeň právě touto ulicí. Postupně po roce 1974 zcela zanikla spodní severní část této ulice. Domy **čp. 191** a **190** vč. ostatních směrem doleva byly zbourány po roce 1973. Naproti domu **čp. 190** stál jeden z nejstarších domků ve Vlašimi **čp. 216**, Vincence Vyhnala. Byla to roubená chalupa pokrytá šindelem a zčásti skryta pod silnicí směřující do Římovic. „*Chalupa budila dojem až pohádkového*

⁴⁹ MOUDRÝ Josef, Vlašimský uličník; Zmizelá Vlašim, Vlašim nejen na starých pohlednicích. Praha.

vzhledu, jakoby do města nepatřila, a ona skutečně byla z jiné doby.”⁵⁰ Chalupa pocházela z roku 1750, doby vlády císařovny Marie Terezie. Jmenovaný objekt byl bezesporu nejstarším domem původní zástavby města až do roku 1948, kdy byl po necelých 200 letech zbourán. Chalupa odolala i velkému ohni v roce 1808, kdy téměř celé město lehlo popelem.⁵¹

Ulice po levé straně má pseudogotickou městskou vstupní bránu z druhé poloviny 19. století, postavenou podle návrhu vídeňského architekta Ulricha, podobně jako dvě další zámecké brány, Domašínská a Znosimská. V romantickém patře Vlašimské brány sídlí Podblanická galerie s velkou sbírkou obrazů a plastik od podblanických i jiných výtvarníků. Bránu zdobí i vlašimský erb.

3.1.3 Zaniklá část ulice Na Potoce

Ulice, o které pojednává tato kapitola, začínala v místě, které bylo lidově nazýváno *Na Koubáku*. Tento název byl odvozen od názvu mlýna, který se zde v minulosti nalézal, byl to Koubův mlýn. Středem této ulice tekla Bolinský potok, později se smělí odpadů z tehdejší výroby na střelivo Sellier a Belloc. Cesta vedla dále do Sokolské ulice a do centra horní části města. Tato cesta zanikla při výstavbě nové komunikace spolu s ostatními domy v ulici Na Potoce. Výstavbou nové komunikace, nyní prodloužené ulice Vlasákové, dále nazvané Okružní, byla také částečně přerušena spojovací cesta mezi Římskou ulicí, přes ulici Na Potoce směrem k ulici Na Sádkách, směřující k sokolovně. Ta se nyní zachovala jen v úseku od nynějších železných schodů do ulice Na Sádkách.⁵²

Jméno Na Potoce sice nezaniklo, ale patří už jen několika domům za Žižkovým náměstím a úzké uličce, souběžné s ulicí Vlasákovou, jdoucí kolem městských garáží a ústící do ulice Římovské.

3.1.4 Benešovská ulice

V severní části současného Palackého náměstí kdysi stávala uzavíratelná městská brána, která se nacházela mezi domem **čp. 71** a protějším domem u Vopálků. Právě zde směrem do Domašína začíná Benešovská ulice, oblast, kde se říkalo v 19. století *Za*

⁵⁰ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 38

⁵¹ MOUDRÝ, Josef. Vlašimský uličník; Zmizelá Vlašim, Vlašim nejen na starých pohlednicích

⁵² MOUDRÝ, Josef. Vlašimský uličník; Zmizelá Vlašim

Branou. Od roku 1919 nesla ulice název Benešovská, po druhé světové válce Rudé armády, nyní (od 28.5. 1990) opět ulice Benešovská. Dodnes se téměř v původním stavu zachovala pouze její levá strana tímto směrem, zatímco původní zástavba pravé strany Benešovské ulice až na výjimky, celá zanikla. Historicky významnějším objektem, který na této straně ulice zanikl, byla židovská synagoga **čp. 84**. Synagoga byla postavena v roce 1858 stavitelem Františkem Neubauerem, vysvěcena byla 31. října 1862. V dubnu 1983 byla tato synagoga zbourána a na jejím místě byly vystavěny nové domy. Silnice, nazývaná od roku 1818 *císařskou*, dlouhodobě sloužila jako spojnice Vlašimi s hlavním městem, po ní přicházely z Prahy ty nejdůležitější zprávy – radostné, žalostné, tragické, či plné naděje.⁵³

Historický a současný pohled ulice je uveden v příloze 3.

3.1.5 Palackého náměstí

Dříve Malý rynek, Malé náměstí, ale také od roku 1883 Malostranské – Malá Strana. Současný název Palackého náměstí obdrželo při oslavách 100. výročí narození *Otce národa*, Františka Palackého. Přejmenování Malostranského náměstí na *Palackého* bylo provázeno velkolepou oslavou, krojovaným průvodem, dokonce i ohňostrojem a prý úchvatnou řečí spisovatele, redaktora doktora Serváce Hellera. Palackého náměstí, ale také Žižkovo náměstí, o kterém bude později zmínka, nepochybně patří k těm nejstarším částem města. Původně totiž měla každá část města, levobřežní a pravobřežní, svoji samosprávu. Z historických pramenů vyplývá, že téměř všechny domy existovaly již v 16. století. Ty byly samozřejmě během staletí různě přestavovány, zejména po velmi častých požárech tehdy ve velké většině dřevěných domů ve městě. Toto náměstí ještě do poválečných let žilo velmi rušným obchodním a řemeslným ruchem. Nacházelo se zde například několik hostinců (U Prokopu, U Zemňů), řeznictví a pekařů (U Vosátků, U Vopálků). Za pozornost stojí objekt secesní podoby pocházející z roku 1910, který s některými dalšími krásí náměstí. K náměstí můžeme připojit i most přes řeku Blanici. Před současným novým mostem postaveným v roce 2008 zde stál železný most, pocházející z roku 1903. Za zmínku také stojí dům **čp. 59** v blízkosti mostu, postavený po roce 1753. Dům v roce 1766 koupil Josef Toula.⁵⁴

⁵³ MOUDRÝ, Josef. Vlašimský uličník, s. 19; Zmizelá Vlašim, s. 55

⁵⁴ MOUDRÝ, Josef. Vlašimský uličník; Zmizelá Vlašim, Vlašim nejen na starých pohlednicích

3.1.6 Radnická ulice

Ulice byla v minulosti také nazývána *U vody*. Významnou budovou je zde dům **čp. 121**, bývalá stará radnice. Stará radnice byla roku 1598 stržena při velké povodni. Asi kolem roku 1600 byla postavena nová radnice, tentokrát již bez sklepů. Stará radnice zůstává historicky i architektonicky významnou budovou v celém městském organizmu. Po roce 1938 byla radnice přeměněna na policejní strážnici s noclehárnou a služebními byty. Tuto funkci radnice plnila až do roku 1942. Objekt **čp. 121** byl zrekonstruován v roce 2010 a slouží jako Městský dům dětí a mládeže. Přesto vzhled ulice zůstal v zásadě původní.⁵⁵

3.1.7 Ratajská ulice

Ulice v dolní, severovýchodní části města, odbočuje z ulice Československé armády a směřuje na východ k nové ulici Pittermannově, nad areál nových výrobních hal. Ulice byla známá jako K Chudobinci, protože tam od roku 1888 skutečně chudobinec stál. Myšlenkou zřídit dům pro chudé se městská rada zabývala již v roce 1873, mělo to být k uctění 25. výročí panování „našeho nejmilostivějšího panovníka, Jeho Výsost císaře a krále Františka Josefa.“ Starosta Neubauer na stavbu dokonce věnoval 2218 zlatek a dalších 2000 zlatých uložil do záložny na budoucí provoz. K výstavbě městského chudobince pro nevinně zchudlé došlo až o několik roků později, otevření domů v roce 1888 bylo opět načasováno k oslavě jubilea vlády Františka Josefa, k čtyřicátému výročí. Nicméně velkorysý filantrop Neubauer se otevření ale nedožil.⁵⁶

Od roku 1919 se ulice nazývá Ratajská a připomíná dobu, kdy lidé ještě chodili pěšky, do obce Rataj tudy vedla nejkratší cesta.

3.1.8 Žižkovo náměstí v přeměnách

Náměstí řadíme k nejstarší části města, v minulosti bylo jeho centrem. Původní jeho název Velká strana – Velký rynek – Velké náměstí byl změněn dne 28. října 1924 na nynější název Žižkovo náměstí. Po velkém požáru v roce 1808 došlo k významným stavebním změnám na náměstí. Během období trvajících více než 100 let byla většina

⁵⁵ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 65

⁵⁶ HOSTEK, Jiří; MOUDRÝ, Josef a POVOLNÝ, Miloš. Vlašimský uličník: průvodce po názvech ulic a veřejných prostranstvích. Vlašim, 2018, s. 74

domů přestavěna. Staré dochované historické fotografie, někdy i obrázky nám dovolují nahlédnout do minulého století a přeměny mnoha objektů na tomto náměstí.

Žižkovo náměstí bylo vždy centrem obchodního ruchu, bylo svědkem velké řady oslav, významných dějinných událostí. V poválečných letech bylo náměstí častým místem, kde například předváděli své produkce zruční provazochodci – rodiny Tříšků a Berousků. Mezi nejvýznamnější události konané na náměstí patří shromáždění občanů města dne 28. října 1918 při vyhlášení samostatnosti ČSR a návštěva prezidenta Edvarda Beneše s chotí ve Vlašimi dne 8. července 1947.⁵⁷

Náměstí zdobí čtyři pamětní desky, připomínající významné vlašimské rodáky, kteří jsou spjati s tímto místem:

1. Na domu čp. 133 – Zde se narodil Antonín Norbert Vlasák (kněz a spisovatel)
2. Socha Rolanda a kašna – František Šebek daroval městu sochu
3. Na domu čp. 130 – V tomto domě se narodil významný rytec a grafik Gustav Frank
4. Na domu čp. 255 – Zde se narodil letec Josef Příhoda

V dolní – severní části náměstí nalezneme na chodníku žulové pamětní desky s významnými historickými daty města Vlašimi s následujícími texty:

- 1318 – první písemná zmínka o hradu Vlašim
- 1378 – Jan Očko z Vlašimi jmenován prvním českým kardinálem
- 1437 – Návštěva císaře a krále Zikmunda Lucemburského na vlašimském hradě
- 1488 – Král Vladislav II. Jagelonský udělil Vlašimi Městské privilegium
- 1580 – Císař Rudolf II. Potvrdil Vlašimi status města a městský znak
- 1775 – Zakládán zámecký park majiteli panství Marií Josefovou a Karlem z Auersperku
- 1858 – Jan Pláteník založil ve Vlašimi první záložnu v Čechách

Dne 28. října 1919, při prvním výročí zřízení Československé republiky zasadili zástupci vlašimské komunity na tehdy ještě Velkém náměstí dvě symbolické lípy, mající

⁵⁷ MOUDRÝ, Josef. Vlašimský uličník; Zmizelá Vlašim

občanům připomínat osvobození českého a slovenského národa: jednu českou a jednu slovenskou. Snad nevědomky je zasadili na místo, kde stával kříž, postavený tam v roce 1746 u příležitosti tzv. duchovní obnovy vedené známým jezuitou P. Koniášem. Kdy byl kříž z náměstí odstraněn, není známo.⁵⁸

3.1.9 Pláteníkova ulice

Krátká ulice, v současnosti neprůjezdná, od roku 1883 nově pojmenována jako ulice Záloženská. Její dřívější název neznáme, snad Zámečnická. Až po roce 1908 byla přejmenována na Pláteníkovu.⁵⁹ Je to ulice snad nejkratší ve Vlašimi, ale zcela určitě s největším převýšením, nazývaná také tzv. *Prudké valy*. To byl také důvod, že na pravé straně vzhůru byla opatřena schody. Jan Pláteník pocházel z Vlašimi, vyučil se obuvnickému řemeslu a jako správný český tovaryš odešel do ciziny, kde si prý přivydělával muzikou. Ulice začínala na levé straně velkoobchodem Oskara Pacovského, jehož blok je zaústěn na Žižkovo náměstí. Druhá strana Pláteníkovy ulice tedy pravá od Žižkova náměstí, začínala domem **čp. 51** s otočeným štítem do ulice, majitelem býval Antonín Stupka, měl zde obchod se smíšeným zbožím. Dům byl zbourán a na jeho místě vyrostl v letech 1946 – 1947 nový patrový dům řeznictví Čeňka Horáka. Dále v dome **čp. 49** měl reprezentační obchod Jaroslav Dýcka, téměř se vším.⁶⁰ Horní část ulice, před bránou, byla také v minulosti nazývána náměstím Svobody. Ulice je zakončena nepřehlédnutelnou cennou honosnou budovou bývalé Občanské záložny z epochy českého klasicismu. V této přízemní části domu bývalo holičství Jana Malinovského, později pana Crhy a vedle stál obuvnický obchod Antonína Kopeckého. To vše ale postupem let zaniklo.

3.1.10 Poděbradova ulice

Posuneme-li se v čase asi o 200 let zpátky, zjistíme, že tato silnice se začala budovat kolem roku 1817. Vznikla zde tzv. silnice v úvozu *Nová* nebo *Zákostelní*, pro niž bylo nutno vykopat dlouhý zářez do skály, aby se zmírnil její svah.⁶¹

⁵⁸ PRAMENY, SokA Benešov, Okresní úřad Vlašim

⁵⁹ HOSTEK, Jiří; MOUDRÝ, Josef a POVOLNÝ, Miloš. Vlašimský uličník: průvodce po názvech ulic a veřejných prostranstvích. Vlašim, 2018, s. 76

⁶⁰ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 83

⁶¹ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 94

Od roku 1883 nesla ulice název Kostelní, poté až v roce 1919 Poděbradova. Někteří ji tak nazývají dodnes, tzv. *Kostelňačka*, pro mnohé tamní obyvatelé velmi známá ulice, neboť ti, kteří bydleli v severovýchodní části města, zde chodili každodenně do školy a zpět. Byla to ulice, která také v zimních měsících sloužila mnohdy pro sáňkování, neboť zde provoz nebyl tak velký. Asi v polovině ulice, na levé straně, by neměl uniknout naší pozornosti starý model hradu Karlštejn, odedávna stojící na malé zahrádce u domu. Poděbradova ulice končí u Husova domu, postaveného v roce 1923 na památku vzniku republiky, na památku padlých ve světových válkách a jako připomínka smrti Jana Husa. V roce 1924 byl před domem vztyčen kámen, jako pomník k uctění Jana Žižky a pětistého výročí jeho smrti. Od té doby nese jméno husitského vojevůdce i Velké náměstí.

3.2 Horní část města

Horní část města je oproti části dolní historicky mladší. Pomineme-li ovšem původní hrad, později zámek s příslušenstvím a hospodářskými budovami, a kostel s jeho zázemím. V minulosti vše, co bylo k jižní straně, bylo za městem.⁶²

3.2.1 Husovo náměstí v proměnách

V minulosti toto nejmladší vlašimské náměstí neslo název Školní. Dnešní název náměstí obdrželo v roce 1924. Vzniklo v druhé polovině 19. století v místech před zámekem, kde byla první, jediná vlašimská škola **čp. 47**. Ve starších dobách byl v této části města jen přestavěný pozdně gotický kostel z roku 1523, fara **čp. 46**, areál zámku s hospodářským dvorem.⁶³

Bývala zde panská hospoda Drbka, o které bych se krátce zmínila, jelikož má svou zajímavou historii. Stála, jak známo, před dnešním vjezdem do zámeckého parku. Po roce 1970 došlo k její demolici v souvislosti s novou panelovou výstavbou v dnešní Zámecké ulici. Drbka byla snad nejstarší hospoda ve Vlašimi. Podle omezeného prostoru a podle polohy to nemohla být zřejmě hospoda zájezdní. Nemohla být ani hospodou *vejsadní*, tj. se skladem, poněvadž neměla sklepy. Hospoda spíše asi vyhovovala tehdejším panským úředníkům, panu šafáři a kantorovi a nedělním návštěvníkům, kteří toužili po rose pozemské. Tato hospůdka později ztrácela na významu vzhledem k

⁶² MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 97

⁶³ MOUDRÝ, Josef a SVOBODA, Jan. Vlašim nejen na starých pohlednicích. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 106

založení dalších hospod například na Velkém náměstí. Drbku roku 1858 vykoupila vrchnost a zrušila ji roku 1861 přenesením koncese na svou novou hospodu *U Kozla*, neboli *Na Knížecí*, dokonce *Zur Stadt München* (dnes Blaník), tj. na **čp. 22**.⁶⁴

Kulturní dům Blaník je významná měšťanská budova. Po druhé světové válce byl celý objekt předán dělníkům a přejmenován na *Odborový dům Karla Marxe*. V místním tisku se psalo „*vyskytují se hlasy, že z domu Karla Marxe by měl být opět hotel. Ale marné naděje! Zde se budou scházet dělníci se svými ženami, aby se rozptýlili po celotýdenní práci v družné a kulturní zábavě. Nebude tu již nikdy hospoda s alkoholem a duchaprázdnyými zábavami a tancovačkami. Bude tu dělnický klub po vzoru Sovětského svazu.*“⁶⁵

3.2.2 Blanická ulice, Na Tenise a okolí

Blanická ulice měla svůj začátek u vyústění z dnešního Husova náměstí, mezi objekty starého zaniklého špitálu **čp. 17** a bývalým obchodem původně Bartoloměje Horálka **čp. 19**. Původně se nazývala Kondracká a tuto identitu si udržovala od roku 1919 do února 1939, kdy byla přejmenována na Blanickou třídu. Historicky byla tato ulice známá také pod názvem V Kaštanech. Na levé straně Blanické ulice, směrem od Husova náměstí byl nad vzpomínaným obchodem p. Horálka další obytný dům, za kterým následoval jakýsi dvorní trakt, s průchodem do ulice Komenského, vedoucí k bývalé poště. Pošta byla v provozu od roku 1926 do roku 1966. Na této levé straně Blanické ulice o něco výše byla slepá ulice *Na Tenise* s pěti rodinnými dvojdomky, byla to rovnoběžná ulice s ulicí Blanickou za dnešním Domem pečovatelské služby. Ve zbourané a zcela zaniklé ulici Na Tenise, jak již uvedeno, bylo pět rodinných dvojdomků postavených v roce 1929. V této ulici býval také areál pily a pod kolejemi ještě starý špejchar **čp. 343**, naproti dnešnímu areálu ČSAD. Tato ulice pamatovala ničivou povodeň v květnu roku 1888, kdy se od Kondrace valila voda s bahnem dolů do Dvora, na Zámek, lidé zachraňovali životy pomocí žebříků a odvážných pomocníků.⁶⁶

Za kolejemi nelze přehlédnout vysokou budovu bývalé mlýkárny, dnes přestavěnou a oběstavenou do zvláštní podoby. Tato mlékárna původně zpracovávala

⁶⁴ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 121

⁶⁵ HOSTEK, Jiří; MOUDRÝ, Josef a POVOLNÝ, Miloš. Vlašimský uličník: průvodce po názvech ulic a veřejných prostranstvích. Vlašim, 2018, s. 45-46

⁶⁶ MOUDRÝ, Josef. Vlašimský uličník; Zmizelá Vlašim, Vlašim nejen na starých pohlednicích

mléko z okolních obcí. Na návších bývala postavena dřevěná plošina, na kterou zemědělci přinášeli a stavěli mléko v 25 litrových konvích a mlékárenské auto je svázelo ke zpracování do Vlašimi. Jen ve Vlašimi svázal mléko pan Selinger se svými dvěma bílými grošáky a lehkým vozem. Mléko nevhodné pro mlékárnu odvážel do výkrmny vepřů, původně součástí Dvora, stávající na místě dnešní pošty.⁶⁷

Na konci Blanické ulice, po pravé straně, sídlí obchodní akademie, otevřena byla v roce 1991 v prostorách bývalé MŠ na Vorlině. V 70. letech a 80. letech minulého století letech zanikla původní zástavba a místa byla nahrazena novými obytnými panelovými domy.

3.2.3 Komenského ulice v proměnách

Ulice získala největší význam po zřízení tzv. císařské silnice v roce 1823, vedoucí od mostu po bývalých zámeckých valech. Umožňovala snadnější spojení dolní částí města, tj. tehdejšího Malého náměstí s horní částí města kolem zámku a dále k obci Čechtice. V průběhu minulých let, dá se říci i staletí, dostala tato ulice několik názvů. Kolem roku 1900 se jmenovala Loretská díky nedaleké Loretánské kapli, později byla přejmenována na Čechtickou. Ta se později rozdělila na ulici Komenského a ulici Lidickou. V ulici Komenského zanikla téměř celá původní zástavba. Bývalo to tzv. *vlašimské korzo*. Stála zde jediná škola ve Vlašimi, v její blízkosti dvě papírnickví pro školáky. Mělo zde sídlo mnoho obchodů, textilních i potravinářských. Proti škole zde stál také rodný dům **čp. 313** Jana Pláteníka, zakladatele první záložny v zemích Koruny české. Z domu **čp. 39** pochází známý francouzský legionář Jan Mančal, který padl na sklonku 1. světové války. V ulici Komenského se dnes „*snoubí*“ stará Vlašim s novou, zvláště pak v posledních letech s nově postavenými patrovými činžovými domy a v roce 2015 nově zrekonstruovanou vozovkou a chodníky.

Druhá strana Komenského ulice, tedy od hotelu Blaník směrem k nádraží, bývala nejušnější ulicí města. Na celé délce byl široký chodník s mozaikovým kostičkovým dlážděním. Všechny domy byly zbourány v 70. letech minulého století. Historický a současný pohled ulice je uveden v příloze 4.

⁶⁷ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 20

3.2.4 Ulice Jana Masaryka v proměnách

Tato ulice, jako mnoho jiné, velmi často měnila svůj název. Zcela původně nesla od roku 1894 název Viklantická. Po zřízení železnice do Vlašimi v roce 1895 se jmenovala Nádražní, pak Rašínova, ale i Fučíkova a od 28.5. 1990 svůj nynější název Jana Masaryka.

Na místě, kde se dnes nachází budova městského úřadu **čp. 302**, stál do roku 1935 malý přízemní domek. V letech 1936-1937 na jeho místě postavil kníže Auersperg – Breuner byty pro své zaměstnance a základní budova se do dnešní doby nezměnila. V přízemí byly původně obchody jako parfumerie, květinářství, ale také hodinářství nebo cukrářství. Na rohu dnešní ulice Jana Masaryka a Serváce Hellera zanikl dům **čp. 519**, kde bydlela Rodina generála Vladimíra Chalupy. K podstatným změnám v této ulici došlo na pravé straně směrem k nádraží, kde ulice skončila. Nad nádražím, v místech kde se říkalo *V Topolech*, bývalo do roku 1930 fotbalové hřiště a hojně navštěvovaný tenisový kurt.

3.2.5 Lidická ulice v proměnách

V 19. století dostala ulice název Loretská, včetně dnešní dolní části později nazvané Komenského, pak Čechtická. V roce 1938 byla přejmenována na ulici generála Vladimíra Chalupy, až později dostala dnešní název Lidická.

Určitě stojí za zmínku, kdo to byl Vladimír Chalupa. Po roce 1914 působil jako důstojník v 1. světové válce a v roce 1916 stoupil do československých legií. Jako důstojník z povolání se stal spolupracovníkem prezidenta T. G. Masaryka. Ve volných chvílích často dojížděl do Vlašimi a přednášel v Husově domě. Aktivně pomáhal tehdejšímu starostovi města Ladislavu Burešovi při přestěhování továrny na střelivo Sellier a Bellot do Vlašimi.⁶⁸

Nad ulicí Serváce Hellera bylo v roce 1926 otevřeno Lidové sanatorium s odborným zaměřením – léčení tuberkulózy kostí pod vedením MUDr. Viktora Schillera. Bylo to časté onemocnění po 1. světové válce. Vlašimské sanatorium bylo jediné u nás,

⁶⁸ MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 102

podobné bylo tehdy jen ve Švýcarsku. Později budova sloužila jako chirurgický pavilon bývalé vlašimské nemocnice. Nyní je zde Dům s pečovatelskou službou.

Lidická se krátce po spojení s Nádražní stáčí a spojuje s novou obchvatovou komunikací, zvanou Okružní a pokračuje pod svým jménem přes železniční přejezd dále na jih, ven z města. Široká komunikace na pravé straně míjí většinou modernizované domky původní Mateřské školy Kolonky a na levé straně továrnu Sellier a Bellot, přesunutou z Prahy v roce 1935, v poválečné době hlavní zaměstnavatel občanů z Vlašimi a širokého okolí.

3.2.6 Okolí Riegrovy ulice – Na Harfě

Byla to lokalita ulic Prokopova, Riegrova, U Harfy, ale také U Staré cihelny. V její spodní části bývala ještě ve 30. letech 20. století cihelna. V sousedství byla pila, kde měl provozovnu truhlář Antonín Kopecký, **čp. 397**, který si nikterak nekonkuroval s nedalekou truhlářskou dílnou Jindřich Pauknera, sídlícího na začátku ulice Na Rámě. Shodou okolností patřil Antonín Kopecký do naší rodiny a několik let v této oblasti naše rodina žila, tím pádem mi přišlo nutné tuto ulici neopomenout.

Mládež bydlící v této lokalitě a okolí, říkala dolní části *V Dolíku*, který byl v době původní zástavby předurčen zejména klukům k nejrůznějším hrám. V osmdesátých letech byla většina budov zbourána, začala velká výstavba sídliště Harfa, i nově postavená základní škola (z roku 1989) nesla název ZŠ Harfa. Po reorganizaci škol budovu užívá vlašimské gymnázium, kde jsem i já prožila celé čtyři roky. Deltovitý tvar celého území při troše fantazie připomíná královský hudební nástroj, totiž harfu, jejíž tři body prý symbolizují svatou Trojici.

3.2.7 Obora

Soubor obytných domů nad továrnou postavených v letech 1935-36, navazujících na výstavbu továrny na střelivo. Nápad přemístit provoz nebezpečné muniční továrny ze Žižkova do Vlašimi nebyl nový; již v roce 1927 ho podporovala i známá osobnost pocházející z Vlašimi, generál Vladimír Chalupa, státní tajemník při ministerstvu národní obrany. Původně se plánovalo umístit továrnu na polích směrem k obci Radošovice, ale využití knížecí Obory pro tento účel bylo pro knížecí statek nepřijatelné až do zničující větrné smršti v roce 1929. Koupě poničené obory se díky katastrofě uskutečnila až v roce

1933. Smlouva mezi Karlem Auerspergem a akciovou společností Továrna na střelivo byla podepsána 22. srpna 1932, brzy na to se začala stavět tzv. Kapslovna a soubor obytných domů pro zaměstnance továrny. Konstrukce a vybavení domů bylo na svou dobu moderní a velkorysé, nesrovnatelné s provizorním bydlením v upravených železničních vagonch.⁶⁹

3.3 Třídění současných názvů ulic podle motivace pojmenování

Pro lepší orientaci jsem si dovolila roztrdit názvy ulic města Vlašim podle sémantické motivace. Výběr ulic je zde náhodný. Samozřejmě byly zmíněny ulice, které byly výše rozebrány a k tomu byly doplněny další. Musím však upozornit, že zde nejsou uvedeny všechny ulice města Vlašim, ale pouze jeho většina.

- a) podle sousedního nebo vzdáleného sídliště, k němuž vedla:
 - Benešovská – vede ke městi Benešov, které se napojuje k našemu hlavnímu městu Praha
 - Divišovská – vede k nedaleké obci Divišov
 - Římovská – vede k přilehlé vesnici Římovice
- b) podle některé vlastnosti ulice
 - podle polohy – Na Potoce, Pod Tratí, Severní
 - podle tvaru – Krátká, Úzká, Na Harfě
- d) podle obecných názvů přírodních útvarů
 - Blanická – nedaleko řeka Blanice
 - V Sadě – vyskytující se ovocný sad
 - Zahradní – u okolních zahrad
- e) podle objektu, k němuž nebo kolem něhož tato ulice vedla
 - K Vodárně – stoupáme-li po této ulici, mjíme vlevo starou vodárnu
 - Ke Spravedlnosti – vystupuje vzhůru k vrchu *Na Spravedlnosti*
 - Nádražní – ulice vedoucí k vlakovému i autobusovému nádraží
 - Obora – soubor obytných domů
 - Sokolská – končí v blízkosti hřiště pro organizaci Sokol
 - Školní – v blízkosti základní školy

⁶⁹ HOSTEK, Jiří; MOUDRÝ, Josef a POVOLNÝ, Miloš. Vlašimský uličník: průvodce po názvech ulic a veřejných prostranstvích. Vlašim, s. 59

- Tovární – název vznikl od bývalé továrny na obuv sídlící v této ulici
- f) podle osobního jména jednotlivce
- B. Němcové – Božena Němcová (1820 – 1862) – spisovatelka
 - Dvořákova – Antonín Dvořák (1841 – 1904) – hudební skladatel
 - Erbenova – Karel Jaromír Erben (1811 – 1870) – básník, sběratel lidové slovesnosti
 - Foglarova – Jaroslav Foglar (1907 – 1999) – spisovatel, skaut
 - Ivana Olbrachta – Ivan Olbracht (1882 – 1952) – prozaik, publicista
 - Jana Masaryka – Jan Masaryk (1886 – 1948) – syn prvního prezidenta T. G. Masaryka
 - Jana Očka - Jan Očko z Vlašimi (1294 – 1380) – arcibiskup, kardinál
 - Jiráskova – Alois Jirásek (1851 – 1930) – prozaik, dramatik
 - K. H. Máchy – Karel Hynek Mácha (1810 – 1836) – představitel romantismu
 - Komenského – Jan Amos Komenský (1592 – 1670) – zakladatel moderní pedagogiky)
 - Nerudova – Jan Neruda (1834 – 1891) – básník, novinář, fejetonista
 - Palackého – František Palacký (1798 – 1876) – historik
 - Pláteníkova – Jan Pláteník (1819 – 1894) – zakladatel Občanské záložny
 - Poděbradova – Jiří z Poděbrad (1420 – 1471) – český král
 - Tylova – Josef Kajetán Tyl (1808 – 1856) – divadelník, dramatic, překladatel
 - Vlasákova – Antonín Norbert Vlasák (1812 – 1901) – historik, topograf
- g) podle osobního jména skupiny lidí, podle vrstvy obyvatelstva či podle řemesla
- Družstevní
 - Sportovní
- h) podle historické události
- 28. října – 1918 vznik samostatného Československa
 - Lidická – obec Lidice – 1942 vyvražděna a vypálena nacisty

3.3.1 Shrnutí, obecné tendence

V pojmenování ulic Vlašimi zaznamenáváme jasnou převahu názvů motivovaných osobním jménem nějaké celorepublikově významné osobnosti. Hojně jsou také zastoupeny názvy motivované nějakým objektem.

Co se týče motivace pojmenování, většina odborníků podporuje pojmenování podle osob, historických událostí, přírodnin atd. souvisejících s městem či regionem. Osobně souhlasím s těmi, kteří preferují orientační názvy (K Vodárně, Nádražní, Školní atd.) nebo názvy přímo spojené s charakteristikou dané lokality. Protože ulice jako Františka Palackého či Komenského lze nalézt po celé republice v neuvěřitelném množství, což snižuje jejich unikátnost.

4 Závěr

Cílem bakalářské práce byla problematika uličního názvosloví ve středočeském městě Vlašim. Úsilí bylo věnováno historickému vývoji jednotlivých uličních jmen a jejich významnosti v kontextu místní kultury a tradic.

Teoretická část se zabývala onomastikou, jejím dělením a stručně její historií. Dále se onomastika rozebírala na jednotlivé subdisciplíny, které byly vysvětleny podrobněji. Po objasnění pojmu toponomastika byla podkapitola věnována i pomístním jménům, jelikož některá pomístní jména mohou být zdrojem pojmenování místních, proto bylo vhodné téma zmínit. Závěr teorie se zabýval podskupinami toponym, zejména oikonymy, anoikonymy a v neposlední řadě urbanonymií.

V praktické části byla zpracována historie samotného města Vlašim v průběhu 20. století, kde proběhly změny ohledně pojmenování ulic. V rámci výzkumu první kroky vedly do Muzea Podblanicka ve Vlašimi. Z důvodu nedostatku historických materiálů v muzeu byla místním historikem doporučena návštěva Státního archivu města Benešov, kde bylo možné dohledat další užitečné zdroje – archivní dopisy, mapy a dokumenty týkající se zasedání města Vlašim. Podstatným zdrojem pro účely práce byla také Kronika města Vlašim.

Výzkum ukázal, že ulice hojně vznikaly po válce, hlavně tedy ve 30. letech, což svědčí o mohutném růstu města v tomto období. Zajímavá změna názvosloví proběhla během druhé světové války, což souviselo s německou okupací České republiky. Všechny názvy musely mít dvojí označení, a to jak české tak i německé. Tento seznam je v práci uveden v abecedním pořádku. Zdroje z poválečného období nespécifikují, kdy se ustálilo pouze české názvosloví. Vzhledem k nedostatku existujících pramenů a map z druhé poloviny 20. století, bylo toto období v práci rozebráno méně podrobně.

V další části se již rozebírají jednotlivé ulice a jejich vývoj, kdy vznikly a jakou měly a popřípadě mají dnes podobu. Některé části ulic v průběhu let zanikly nebo se naopak rozšířily. Prostor byl věnován také náměstím, jelikož jsou rovněž součástí vývoje pojmenování.

Dále byl proveden rozbor jednotlivých ulic podle motivace pojmenování. Bylo zjištěno, že jsou hojně zastoupeny názvy motivované osobním jménem určité

celorepublikové osobnosti. Nebylo to ovšem žádným překvapením, jelikož toto zastoupení má převahu ve většině měst. Můžeme si povšimnout větší převahy také u ulic pojmenovaných podle objektu.

Výzkum by se dal vzhledem k počtu získaných odpovědí a sesbíraných dat vyhodnotit za úspěšný, neboť naplnil očekávané cíle bakalářské práce a důvěryhodně pomohl zmapovat historii vybrané lokality.

5 Seznam příloh

Příloha č. 1 – Ulice ve čtvrti u nádraží

Příloha č. 2 – Návrh na pojmenování ulic v Blanické čtvrti

Příloha č. 3 – Blanická ulice, minulost a současnost

Příloha č. 4 – Komenského ulice, minulost (rok 1905 a 1972) a současnost

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

1. DAVID, Jaroslav a Přemysl MÁCHA. Názvy míst: paměť, identita, kulturní dědictví. Brno: Host, 2014. ISBN 978-80-7491-425-6.
2. DAVID, Jaroslav. Smrdov, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie : místní jména, uliční názvy, literární toponyma. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1913-4.
3. CUŘÍN, František: Studie z historické dialektologie a toponomastiky Čech. Universita Karlova. Praha 1967.
4. HARVALÍK, Milan. Synchronní a diachronní aspekty české onymie. Praha: Academia, 2004, 161 s. ISBN 80-200-1253-2.
5. HOSTEK, Jiří; MOUDRÝ, Josef a POVOLNÝ, Miloš. Vlašimský uličník: průvodce po názvech ulic a veřejných prostranstvích. Vlašim: Město Vlašim, 2018. ISBN 978-80-907284-1-7.
6. MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vydání druhé. Vlašim: Město Vlašim, 2016. ISBN 978-80-260-9595-8.
7. MOUDRÝ, Josef a SVOBODA, Jan. Vlašim nejen na starých pohlednicích. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-671-9.
8. MÚ Vlašim, Pamětní kniha města Vlašimi III.
9. OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libuše. Pomístní jména v Čechách: o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0554-4.
10. OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L.: Soupis pomístních jmen z území Čech a Slovník pomístních jmen v Čechách. In: Čeština doma a ve světě. FF UK v Praze 1995.
11. PLESKALOVÁ, Jana. Tvoření pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku. Jinočany: H & H, 1992.
12. PREISLEROVÁ, Ivana a ZÁBRANSKÝ, Lubomír. Vlašim nejen ve 20. století. Vlašim: Město Vlašim, 2010. ISBN 978-80-254-8471-5.
13. SokA Benešov, AM Vlašim, Zápisy o schůzích městské rady, č. k 100
14. SokA Benešov, Kronika města Vlašim
15. SokA Benešov, Prameny města Vlašim

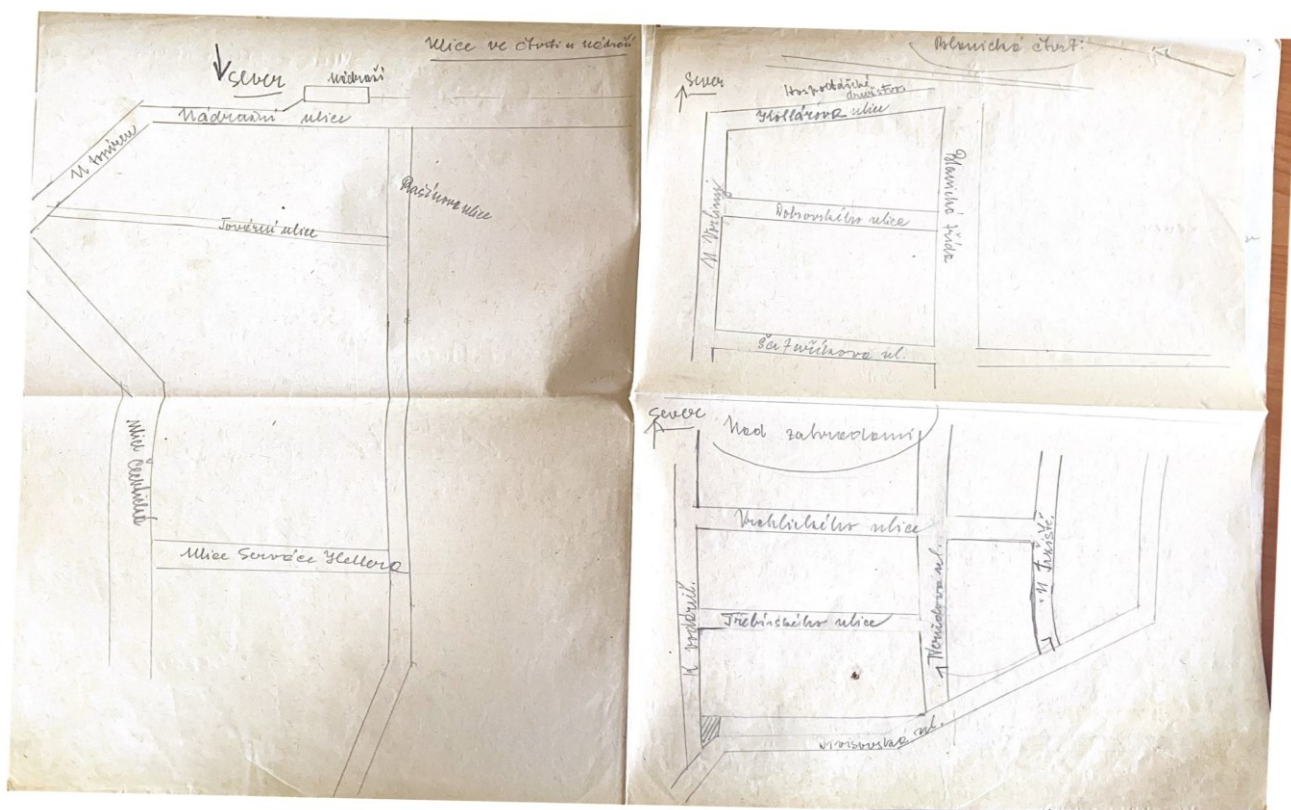
16. ŠMILAUER, Vladimír. Úvod do toponomastiky (nauky o vlastních jménech zeměpisných): vysokoškolská příručka. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963. Učebnice vysokých škol (SPN).
17. ŠRÁMEK, Rudolf. Úvod do obecné onomastiky. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2027-X.
18. ŠRÁMEK, R. Anoikonymické objekty a jejich pojmenování. In Majtán, M. (ed.), IX. slovenská onomastická konferencia, 1987
19. Vlašim - srdce Podblanicka Vlašim : MěÚ Vlašim, 2009.

6.2 Internetové zdroje

1. DAVID, Jaroslav. (2017): URBANONYMUM. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. Dostupné z: [URBANONYMUM | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](http://www.czechency.org/slovník/urbanonymum)
2. KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana, 2016. Nový encyklopedický slovník češtiny. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník>.
3. KNAPPOVÁ, Miloslava (2017): ONYMICKÁ FUNKCE, CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. [online], Dostupné z: [ONYMICKÁ FUNKCE | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](http://www.czechency.org/slovník/onymicka-funkce)
4. PLESKALOVÁ, Jana, 2017b. Živé vlastní jméno. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. [cit. 2019-29-03]. Dostupné z: [ŽIVÉ VLASTNÍ JMÉNO | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](http://www.czechency.org/slovník/zive-vlastni-jmeno)
5. SokA Benešov, Státní oblastní archiv v Praze (soapraha.cz), [online], Dostupné z: [Státní oblastní archiv v Praze \(soapraha.cz\)](http://soapraha.cz)

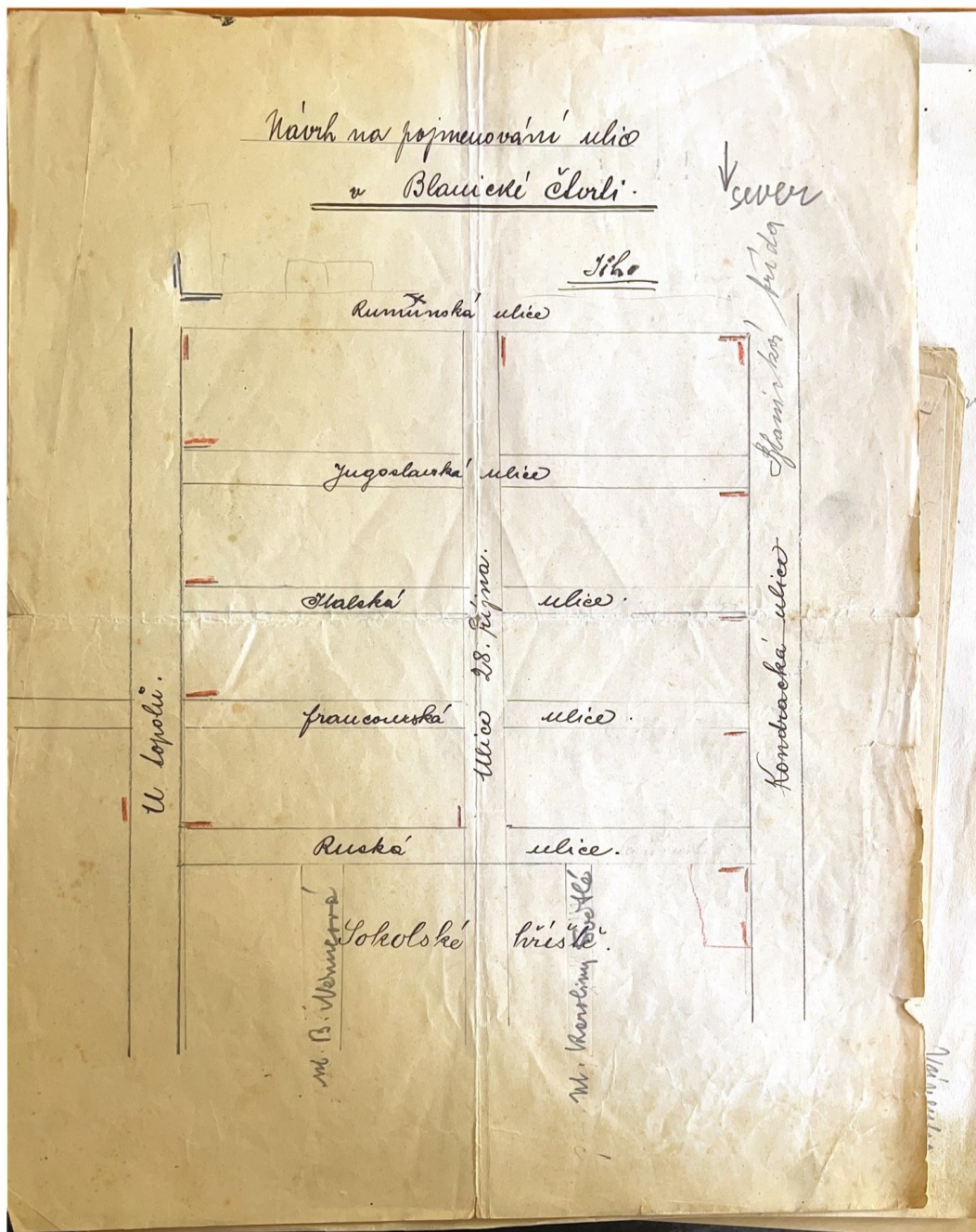
7 Přílohy

Příloha č. 1 – Ulice ve čtvrti u nádraží

Zdroj: Státní okresní archiv Benešov

Příloha č. 2 – Návrh na pojmenování ulic v Blanické čtvrti

Zdroj: Státní okresní archiv Benešov

Příloha č. 3 – Blanická ulice, minulost a současnost

Křižovatka ulice Divišovské a Benešovské před demolicí domů. Na levé straně bývala Prokopova hospoda, zbourána v roce 1983.

Zdroj: MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 56

Zdroj: vlastní

Příloha č. 4 – Komenského ulice, minulost (rok 1905 a 1972) a současnost

Zdroj: MOUDRÝ, Josef. Zmizelá Vlašim: město v proměnách času. Vlašim, 2016, s. 140 a 146

Zdroj: vlastní